



Türkiye’de Sanal Gerçeklik Kullanılan Lisansüstü Hemşirelik Tezlerinin İncelenmesi

A Review of Graduate Nursing Theses on Virtual Reality in Türkiye

Şule KOÇ¹, Hazal TÜZÜN², Hatice TÜFEKÇİ³, Halil İbrahim BİLKAY⁴

¹KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Konya
• sulekoonline@gmail.com • ORCID > 0009-0000-0396-9966

²KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Konya
• hazaltuzun@icloud.com • ORCID > 0009-0007-9641-365X

³KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Konya
• tufekcihatice68@gmail.com • ORCID > 0009-0001-1513-6379

⁴KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Konya
• halil.bilkay@karatay.edu.tr • ORCID > 0000-0002-8231-960X

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 23 Haziran/June 2026

Kabul Tarihi/Accepted: 28 Temmuz/July 2026

Yıl/Year: 2026 | **Cilt – Volume:** 11 | **Sayı – Issue:** 2 | **Sayfa/Pages:** 1-48

Atıf/Cite as: Koç, Ş., Tüzün, H., Tüfekçi, H., Bilkay, H. İ. “Türkiye’de Sanal Gerçeklik Kullanılan Lisansüstü Hemşirelik Tezlerinin İncelenmesi” Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi 11(2), 2026: 1-48.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Halil İbrahim BİLKAY

Yazar Notu/ Author Note: Bu araştırma, 9. Uluslararası 20. Ulusal Hemşirelik Kongresi (14-16 Mayıs 2026, Ankara) poster bildirisi olarak sunulmuştur.

TÜRKİYE’DE SANAL GERÇEKLIK KULLANILAN LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELİK TEZLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, Türkiye’de hemşirelik alanında sanal gerçeklik müdahalesi içeren lisansüstü tezlerin özelliklerini incelemeyi amaçlayan tanımlayıcı bir doküman analizi çalışmasıdır.

Yöntem: Literatür taraması YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında gerçekleştirilmiş ve “sanal gerçeklik”, “sağlıkta sanal gerçeklik”, “teknoloji”, “hemşirelik” ve “sanal gerçeklik uygulamaları” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Tarama sonucunda 2016–2025 yılları arasında yayımlanan toplam 666 kayıt belirlenmiş, alan daraltması sonrasında dahil edilme kriterlerine uygun 122 tez değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmalar; yayın yılı, tez türü, yürütüldüğü anabilim dalı, örneklem grubu, incelenen değişkenler, uygulanan müdahale türü ve elde edilen sonuçlar açısından incelenmiştir.

Bulgular: Sanal gerçeklik kullanılan lisansüstü tezlerin 2019 yılından itibaren artış eğilimi gösterdiğini ve çalışmaların çoğunun yüksek lisans düzeyinde (%53) gerçekleştirildiğini ortaya koymuştur. Tezlerin en sık Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı’nda (%28) yürütüldüğü; bunu sırasıyla Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (%19), İç Hastalıkları Hemşireliği (%18), Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği (%9), Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği (%7) ve Halk Sağlığı Hemşireliği (%6) anabilim dallarının izlediği belirlenmiştir. Örneklem grupları incelendiğinde çalışmaların en sık cerrahi girişim uygulanan hastalar (n=23), sağlık bilimleri öğrencileri ve sağlık profesyonelleri (n=19) ile çocuk ve ergenler (n=17) üzerinde yürütüldüğü görülmüştür. Kanseri tanı almış bireyler (n=8), ebeveynler, sağlıklı bireyler (n=3) ve yaşlılar (n=1) üzerinde gerçekleştirilen tez çalışmalarının sayısının daha sınırlı olduğu görülmüştür. İncelenen değişkenler arasında en sık psikolojik belirtiler (anksiyete, korku, depresyon) (n=89) ile ağrı ve yaşamsal bulgular gibi klinik belirtiler (n=86) yer almaktadır. Sanal gerçeklik uygulamalarının çoğunlukla cerrahi ve girişimsel işlemler sırasında (n=55) kullanıldığı ve içeriklerin çoğunlukla doğa manzaraları, gezi ve yürüyüş gibi distraksiyon temelli uygulamalardan oluştuğu (n=67) belirlenmiştir.

Sonuçlar ve Öneriler: Sonuç olarak, sanal gerçeklik uygulamalarının hemşirelik alanında giderek artan bir ilgi gördüğü ve özellikle girişimsel işlemler sırasında hastaların psikolojik ve fizyolojik belirtilerini azaltmada çoğunlukla etkili bir yöntem olarak kullanıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Gerçeklik; Hemşirelik; Hemşirelik Eğitimi; Teknoloji.



A REVIEW OF GRADUATE NURSING THESES ON VIRTUAL REALITY IN TÜRKİYE

ABSTRACT

Aim: This study is a descriptive document analysis aimed at examining the characteristics of postgraduate theses in nursing in Türkiye that include virtual reality interventions. The literature search was conducted in the National Thesis Center database of the Council of Higher Education.

Method: The keywords “virtual reality,” “virtual reality in healthcare,” “technology,” “nursing,” and “virtual reality applications” were used during the search process. As a result of the search, a total of 666 records published between 2016 and 2025 were identified. After narrowing the scope, 122 theses that met the inclusion criteria were included in the review. The studies were examined in terms of publication year, thesis type, department in which the study was conducted, sample group, variables investigated, type of intervention applied, and the outcomes obtained.

Results: The findings indicated that graduate theses using VR have shown an increasing trend since 2019, and most of the studies were conducted at the master’s level (53%). The theses were most frequently conducted in the Department of Surgical Nursing (28%), followed by Pediatric Nursing (19%), Internal Medicine Nursing (18%), Psychiatric and Mental Health Nursing (9%), Obstetrics and Gynecology Nursing (7%), and Public Health Nursing (6%). Examination of the sample groups revealed that the studies were most commonly conducted with patients undergoing surgical procedures (n=23), health sciences students and healthcare professionals (n=19), and children and adolescents (n=17). The number of theses conducted with individuals diagnosed with cancer (n=8), parents, healthy individuals (n=3), and older adults (n=1) was relatively limited. The most frequently examined variables included psychological symptoms such as anxiety, fear, and depression (n=89), as well as clinical indicators such as pain and vital signs (n=86). VR applications were most commonly used during surgical and interventional procedures (n=55), and the contents predominantly consisted of distraction-based experiences such as nature scenes, travel, and walking environments (n=67).

Conclusion and Recommendations: In conclusion, VR applications have gained increasing attention in the field of nursing and are commonly used as an effective method for reducing patients’ psychological and physiological symptoms, particularly during interventional procedures.

Keywords: Virtual Reality; Nursing; Nursing Education; Technology.



GİRİŞ

Günümüzde sağlık sistemleri, artan hasta yükü, kaynak kısıtlılıkları ve giderek karmaşıklaşan klinik süreçler gibi çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmakta ve bu durum sağlık hizmetlerinin işlevselliğini ciddi ölçüde zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, geleneksel yöntemlerin yetersiz kaldığı alanlarda teknolojik çözümlere yönelmek giderek kaçınılmaz hale gelmiştir (Akalin ve Veranyurt, 2022). Teknolojideki hızlı gelişmeler, hastaların güncel tanı yöntemleri, minimal invaziv cerrahi uygulamalar ve çeşitli tedavi seçeneklerine daha kolay erişimini mümkün kılmaktadır (Turakhia ve ark., 2016).

Son yıllarda dikkat çeken teknolojik yeniliklerden biri olan sanal gerçeklik (SG), belirli donanımlar aracılığıyla kullanıcıya gerçekçi bir dünya deneyimi sunan simülasyon sistemleri olarak tanımlanmaktadır (Bütüner ve Özdemir, 2021; Dayan ve İnce, 2021). Sanal gerçeklik, gerçekte var olmayan çevre, durum veya koşulları bilgisayar ortamında oluşturulmuş üç boyutlu ortamlar aracılığıyla çoklu duylara (görsel, işitsel, dokunsal) hitap edecek şekilde deneyimlettirerek, kullanıcının bu ortamları gerçekmiş gibi algılamasını sağlar (Hajesmaeel-Gohari ve ark., 2021). Teknolojik gelişmelerle birlikte simülasyonların gerçekliği yansıtmaya ve aslına uygunluk düzeyi de giderek artmaktadır (Bradley, 2006; Cant ve Cooper, 2010).

Hemşirelik eğitiminde simülasyon yöntemleri, öğrencilerin ve yeni mezun hemşirelerin öğrenme sürecine aktif katılımını desteklemekte, klinik becerilerin tekrar edilebilirliğini sağlamaktadır. Ayrıca, klinik ortamda nadiren karşılaşılan veya yüksek risk taşıyan olguların deneyimlenmesine olanak tanıyarak klinik karar verme ve problem çözme becerilerinin gelişmesini desteklemekte ve eksikliklerin hasta bakımına yansımadan hızlı bir şekilde giderilmesine imkan vermektedir (Skrable ve Fitzsimons, 2014). Sağlık çalışanları, sanal gerçeklik teknolojisini özellikle ağırlı tıbbi işlemler sırasında hastaların ağrı ve kaygı düzeylerini azaltmak amacıyla farklı klinik ortamlarda kullanmaktadır (Luo ve ark., 2019). Örneğin, pansuman uygulanan çocuk hastalarda sanal gerçeklik temelli dikkat dağıtma yöntemlerinin, ağrı ve anksiyete düzeylerini anlamlı şekilde azalttığı ve tedavi süresini diğer yöntemlere göre kısalttığı gösterilmiştir (Hua ve ark., 2015). Benzer şekilde, yetişkin bireyler üzerinde yapılan çalışmalar da, sanal gerçeklik uygulamalarının başta ağrı yönetimi olmak üzere hasta bakımında çeşitli faydalar sağladığını ortaya koymaktadır (Tashjian ve ark., 2017). Bu bağlamda, sağlık ekibinde kritik bir role sahip olan hemşirelerin güncel teknolojik uygulamalara hâkim olmaları ve bunları hasta bakımında kullanmaları büyük önem taşımaktadır (Sarman ve ark., 2021).

Literatürde yer alan bu bulgulardan yola çıkarak lisansüstü hemşirelik tezlerinde kullanılan sanal gerçeklik uygulamalarının incelenmesinin önemini düşündürmektedir. Bu nedenle mevcut çalışmanın temel amacı, 2016–2025 yılları

arasında Türkiye’de hazırlanmış lisansüstü hemşirelik tezlerinde sanal gerçeklik uygulamalarının bütüncül bir bakış açısıyla incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Araştırma Sorusu

- Türkiye’de 2016–2025 yılları arasında hemşirelik alanında yürütülen ve sanal gerçeklik müdahalesi içeren lisansüstü tezlerin genel özellikleri nelerdir?

Alt Araştırma Soruları:

- Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerin tez türüne (yüksek lisans/doktora) göre dağılımı nasıldır?
- Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezler, hemşireliğin hangi anabilim dallarında yürütülmüştür?
- Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerde araştırmalar hangi örneklem grupları üzerinde gerçekleştirilmiştir?
- Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerde incelenen değişkenler nelerdir?
- Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerde sanal gerçeklik uygulamaları hangi işlemler sırasında uygulanmıştır?
- Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerde uygulanan sanal gerçeklik programlarının içerikleri nasıldır?
- İncelenen lisansüstü tezlerde sanal gerçeklik uygulamalarının etkililiğine ilişkin sonuçlar nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Türü ve Zamanı: Bu çalışma, Türkiye’de hemşirelik alanında sanal gerçeklik müdahalesi içeren lisansüstü tezlerin özelliklerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen tanımlayıcı bir doküman analizi çalışmasıdır. Literatür taraması yalnızca YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama süreci 30 Ocak – 4 Şubat 2026 tarihleri arasında yürütülmüştür.

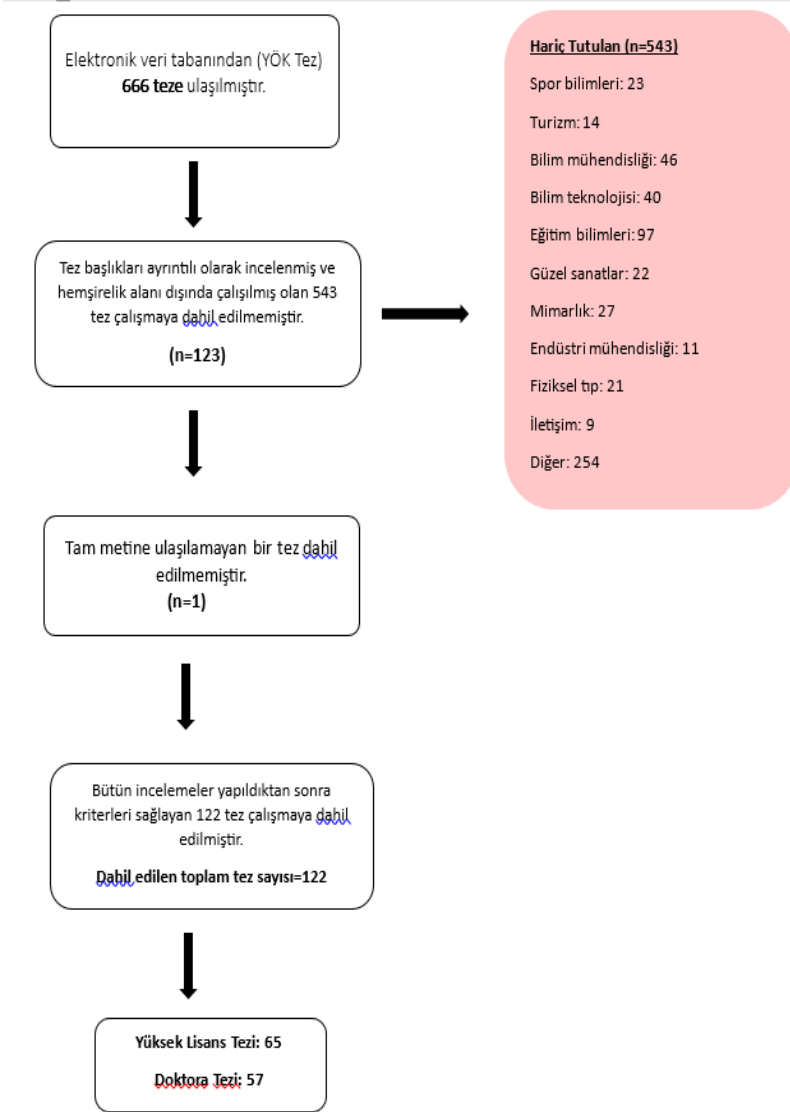
Evren/Örneklem/Çalışma Grubu: Araştırmanın evrenini, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan ve Türkiye'de hemşirelik alanında hazırlanmış lisansüstü tezler oluşturmuştur. Örneklem ise 2016–2025 yılları arasında hazırlanmış, hemşirelik alanında yürütülmüş, sanal gerçeklik temelli müdahale içeren ve tam metnine erişilebilen tezlerden oluşmuştur. İlk taramada 666 kayıt elde edilmiş, hemşirelik alanı ve dâhil edilme kriterleri uygulanarak 122 tez çalışmaya alınmıştır.

Dâhil edilme kriterleri; 2016–2025 yılları arasında Türkiye'de hazırlanmış, hemşirelik alanında yürütülmüş, sanal gerçeklik müdahalesi içeren ve tam metnine erişilebilen yüksek lisans veya doktora tezleri olarak belirlenmiştir. Sanal gerçeklik uygulaması içermeyen, hemşirelik alanı dışında kalan, yıl aralığı dışında olan veya tam metnine ulaşılamayan tezler dışlanmıştır. Uygunluk değerlendirmesi iki araştırmacı tarafından bağımsız yapılmış, görüş ayrılıkları üçüncü araştırmacı ile giderilmiştir

Veri Toplama Araçları: Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen standart bir veri çıkarma formu ile toplanmıştır. Formda yazar, yıl, amaç, çalışma tipi, örneklem büyüklüğü ve grubu, tez türü (yüksek lisans/doktora) ve temel sonuçlar yer almıştır (Tablo 4). Ayrıca hemşirelik anabilim dalı, değişkenler, sanal gerçeklik uygulama türü ve içeriklerine ilişkin veriler Excel tablosuna aktarılmıştır. Verilerin düzenlenmesi, sınıflandırılması ve analizinde Microsoft Excel programı kullanılmıştır.

Veri Toplama Süreci: Tarama, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında gerçekleştirilmiştir. Hemşirelik alanında sanal gerçeklik içeren tezlere ulaşmak için Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler kullanılmış; aramalar tez adı, özet ve anahtar kelime alanlarında yapılmıştır. Kullanılan anahtar kelimeler “sanal gerçeklik”, “sağlıkta sanal gerçeklik”, “teknoloji”, “hemşirelik” ve “sanal gerçeklik uygulamaları”dır. Gelişmiş arama seçenekleri kullanılmış ve “hemşirelik” filtresi uygulanmıştır.

İlk taramada 666 kayıt elde edilmiş, kriterlere göre 122 tez dahil edilmiştir. Uygun tezlerin tam metinleri incelenmiş, veri çıkarma işlemi iki araştırmacı tarafından bağımsız yürütülmüş ve farklılıklar üçüncü araştırmacı ile çözülmüştür. Süreç PRISMA 2020 rehberi doğrultusunda yürütülmüştür (Şekil 1).



Şekil 1. PRISMA Akış Şeması

Verilerin Analizi: İlk olarak veri çıkarma formu aracılığıyla elde edilen veriler tanımlayıcı olarak analiz edilmiş ve benzer kategoriler altında gruplandırılmıştır. Excel formatında oluşturulan veri tablosunda ise yer alan tezlerin yıllara ve türüne göre dağılımı, örneklem grupları, incelenen değişkenler, işlem türleri ve sanal gerçeklik uygulamalarının içerikleri, araştırmacılar tarafından temalara ayrılmış; benzer temadaki bulgular ise çizgi, pasta ve çubuk grafiği, sayı ve yüzdelerle sunulmuştur. Çalışmanın amacı tezlerin metodolojik kalitesini değerlendirmek değil, genel özelliklerini ortaya koymak olduğundan kalite değerlendirmesi yapılmamıştır.

Etik: Bu çalışma, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında erişime açık olarak yayımlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesine dayalı bir doküman analizi çalışmasıdır. Araştırmada insan veya hayvan katılımcılar üzerinde herhangi bir uygulama yapılmamış, yalnızca kamuya açık veriler kullanılmıştır. Bu nedenle etik kurul onayı ve katılımcı onamı gerekmemektedir. Çalışma, bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Bu çalışmanın temel güçlü yönü, Türkiye’de hemşirelik alanında sanal gerçeklik müdahalesi kullanılan lisansüstü tezleri on yıllık bir dönem boyunca; yıl, tez türü, anabilim dalı, örneklem, değişken, uygulama alanı, içerik ve bildirilen sonuçlar bakımından bütüncül biçimde değerlendirmesidir. Çalışma kapsamında dahil edilme kriterlerini karşılayan 122 lisansüstü tezin değerlendirilmesi, Türkiye’de hemşirelik alanındaki sanal gerçeklik araştırmalarının zamansal gelişiminin ve başlıca yönelimlerinin kapsamlı biçimde ortaya konulmasını sağlamıştır. Tezlerin yalnızca yıl, tez türü ve anabilim dalı gibi tanımlayıcı özellikler açısından değil; örneklem grubu, incelenen değişkenler, uygulama alanları, sanal gerçeklik içerikleri ve bildirilen sonuçlar bakımından da değerlendirilmesi çalışmanın diğer bir güçlü yönüdür. Ayrıca klinik bakım, hemşirelik eğitimi ve sağlık profesyonellerinin eğitimine yönelik uygulamaların birlikte ele alınması, sanal gerçeklik teknolojisinin hemşirelikteki kullanımının çok boyutlu biçimde değerlendirilmesine olanak sağlamıştır. Bu yönüyle çalışma, Türkiye’deki mevcut araştırma yoğunluklarını ve görece az incelenen alanları görünür hâle getirerek gelecekteki lisansüstü araştırmalara yönelik bir çerçeve sunmaktadır.

Bununla birlikte çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle araştırma yalnızca YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında erişilebilen lisansüstü tezlerle sınırlandırılmıştır. Erişim izni bulunmayan veya tam metnine ulaşılamayan tezlerin çalışmaya dahil edilememiş olması, bazı araştırmaların değerlendirme dışında kalmasına neden olmuş olabilir. Ayrıca çalışma kapsamında yalnızca lisansüstü tezler incelenmiş; makaleler, kongre bildirileri ve diğer bilimsel yayınlar değerlendirmeye alınmamıştır. Bu nedenle elde edilen bulgular Türkiye’de hemşirelik alanında yürütülen tüm sanal gerçeklik araştırmalarını

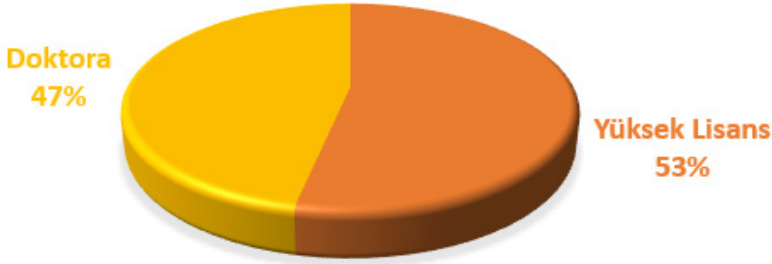
değil, yalnızca lisansüstü tezleri yansıtmaktadır. Çalışmanın amacı araştırmaların genel özelliklerini ve eğilimlerini belirlemek olduğundan, dahil edilen tezlerin metodolojik kalitesi ve yanlışlık riski değerlendirilmemiştir; bu nedenle bildirilen sonuçların kanıt düzeyi hakkında kesin bir çıkarım yapılamamaktadır. Son olarak, örneklem grupları, değişkenler ve uygulama alanlarına ilişkin kategoriler araştırmacılar tarafından oluşturulduğundan, sınıflandırma sürecinde belirli düzeyde öznel değerlendirmelerin etkisi bulunabilir. Bunun yanı sıra yüksek lisans ve doktora tezleri, kullanılan sanal gerçeklik müdahale türleri ve içerikleri bakımından ayrıntılı karşılaştırmalı analize tabi tutulmamıştır. Bu durum, tez düzeylerine göre araştırma yönelimleri ve uygulamaların akademik kapsamındaki olası farklılıkların değerlendirilmesini sınırlandırmaktadır. Bununla birlikte çalışma, Türkiye’de hemşirelik alanında sanal gerçeklik uygulamalarına yönelik araştırmaların mevcut durumunu ortaya koyması ve gelecekteki araştırmalara yön vermesi açısından önemli bir katkı sunmaktadır.

BULGULAR



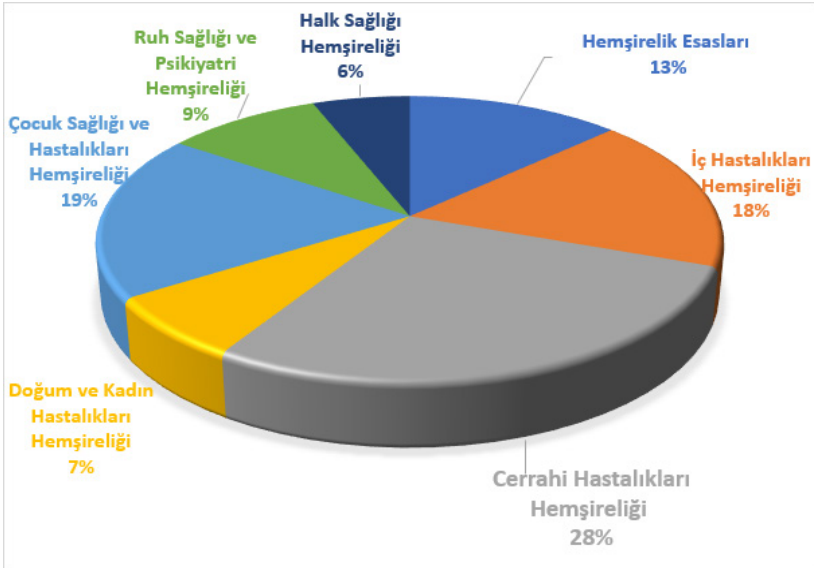
Şekil 2. Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan tezlerin yıllara göre dağılımı

Şekil 2’de sunulan grafik dağılımına göre, Türkiye’de sanal gerçeklik yönteminin kullanıldığı tezlerin sayısının 2020 yılından itibaren artış eğilimi gösterdiği ve 2024 yılında en yüksek seviyeye ulaştığı (n=29) görülmektedir.



Şekil 3. Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerin türleri

Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerin en büyük bölümünün yüksek lisans düzeyinde (%53) gerçekleştirildiği, geri kalanının ise doktora düzeyinde (%47) yürütüldüğü görülmektedir (Şekil 3).



Şekil 4. Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerin yürütüldüğü hemşirelik anabilim dalları

Hemşirelik alanında yürütülen lisansüstü tezlerin en fazla Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda (%28) gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunu sırasıyla Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı (%19) ve İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı (%18) izlemektedir (Şekil 4).

Tablo 1. Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerin yürütüldüğü örneklem grupları

Genel Tema	Örneklem Grupları	n
Cerrahi Girişim Uygulanan Hastalar	Total diz protezi ameliyatı olacak hastalar (3), Abdominal cerrahi (2), Laparoskopik abdominal cerrahi (2), Ameliyat öncesi hastalar (2), Lomber disk hernisi (2), Lomber dar kanal cerrahisi (1), Herni hastaları (1), Kalp cerrahisi (2), Artroplastisi (1), Tiroid/paratiroid cerrahisi (1), Taş kırma işlemi (1), Apendektomi (1), Tonsillektomi-adenoidektomi (1), Karaciğer nakli sonrası çocuklar (1), Cerrahi operasyon uygulanan çocuklar (1)	23
Sağlık Bilimleri Öğrencileri ve Sağlık Profesyonelleri	Hemşirelik öğrencileri (13), Ebelik bölümü öğrencileri (1), Birinci sınıf öğrencileri (1), Hemşireler (1), Cerrahi hemşireleri (1), Yoğun bakım hemşireleri (1), Psikiyatri dışı hemşireler (1)	19
Çocuklar ve Ergenler	3-6 yaş (1), 4-10 yaş (1), 5-10 yaş (1), 6-10 yaş (1), 6-12 yaş (2), 7-12 yaş (2), 7-14 yaş (1), 9-12 yaş (1), İlkokul öğrencileri (2), İM enjeksiyon çocuklar (1), 7-12 yaş damaryolu (1), Mesleki eğitim alan adölesanlar (1)	17
Kronik Hastalığı Olan Bireyler	Diyaliz tedavisi alan hastalar (7), KOAH tanılı bireyler (3), Yetişkin diyabet hastaları (2), Romatoid artritli bireyler (1), MS tanılı bireyler (1), İnmeli hastalar (1), Epilepsili çocukların ebeveynleri (1)	16
Tanı ve Girişimsel İşlem Uygulanan Hastalar	Anjiyo (3), Endoskopi (2), Kolonoskopi (2), Prostat biyopsisi (1), KİAB (1), Ürodinami (1), Femoral sheath çekimi (1), Kan alma (1), Mesane kateterizasyonu (1), Bronkoskopi (1), Göğüs tüpü çıkarılması (1)	15
Gebeler ve Kadın Sağlığı	Primipar gebeler (3), Gebeler (3), Meme ve endokrin polikliniğine başvuran kadınlar (1), Jinekolojik cerrahi yapılan kadınlar (1), ASM'ye başvuran kadınlar (1), Pap smear işlemi yapılan kadınlar (1), Meme kanserli hastalar (2)	11
Acil, Yoğun Bakım ve Yanık Hastaları	Acil servise başvuran hastalar (1), Acil cerrahi girişim (1), Yoğun bakım hastaları (1), Yanık biriminde tedavi alan bireyler (1), Yanık birimine başvuran hastalar (1), Yanık biriminde 5-10 yaş çocuklar (1), Ortopedi/acil başvurulmuş çocuklar (1), 5-10 yaş acil başvurulmuş çocuklar (1), Yoğun bakım hastaları (1)	10
Kanser Tanılı Bireyler	Kanser tanılı bireyler (5), Meme kanserli hastalar (2), Kanser tanılı 6-12 yaş arası çocuklar (1)	8
Ebeveynler ve Sağlıklı Bireyler	Ebeveynler (1), Epilepsili çocukların ebeveynleri (1), Sağlıklı bireyler (1)	3
Yaşlı Bireyler	Yaşlılar	1

Lisansüstü tezlerin yürütüldüğü örneklem grupları incelendiğinde, çalışmaların en sık cerrahi girişim uygulanan hastalar üzerinde gerçekleştirildiği (n=23) belirlenmiştir. Bunu sağlık bilimleri öğrencileri ve sağlık profesyonelleri (n=19) ile çocuk ve ergenler üzerinde yürütülen çalışmalar (n=17) izlemektedir. Buna karşılık, kanser tanısı almış bireyler, ebeveynler, sağlıklı bireyler ve yaşlılar üzerinde gerçekleştirilen tez çalışmalarının sayısının daha sınırlı olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Tablo 2. Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerde incelenen değişkenler

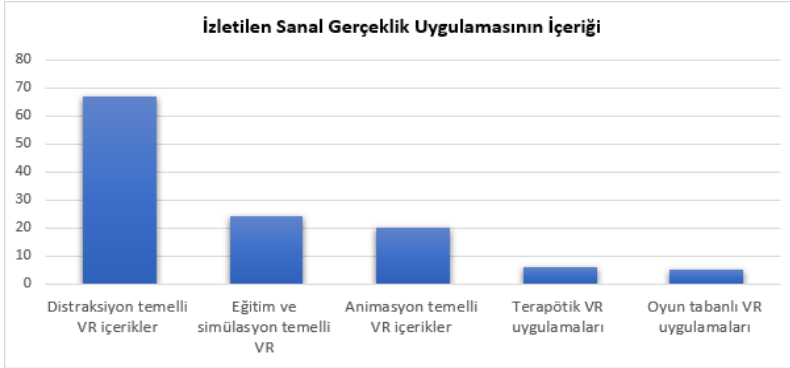
Değişken Kategorisi	İncelenen Değişkenler	n
Psikolojik Değişkenler	Anksiyete, Kaygı Düzeyi, Korku Düzeyi, Depresyon, Sosyal Kaygı, Doğum Korkusu, Ajitasyon, Tükenmişlik Düzeyi, Yorgunluk, Psikolojik İyi Oluş, Duygusal Görünüm, Ağrı Anksiyetesi, Damgalanma	89
Semptom ve Klinik Bulgular	Ağrı, Yaşamsal Bulgular, Kaşıntı Semptomu, Dispne, Semptomlar	86
Yaşam Kalitesi ve İyi Oluş	Konfor, Yaşam Kalitesi, Yaşam Doyumu, Yaşam Aktiviteleri	17
Memnuniyet ve Hasta Deneyimi	Hasta Memnuniyeti, Ebeveyn Memnuniyeti, Memnuniyet	16
Bilgi, Eğitim ve Öğrenme	Eğitim, Öğrenme, Emzirme Bilgi Düzeyi, İş Sağlığı Okuryazarlığı, Mahremiyet Bilinci, Afete Hazır Oluş	12
Beceri ve Klinik Uygulamalar	El Hijyeni, Beceri, Kateter Girişim Başarısı, Steril Giyinme Becerisi, Bakım Becerisi, İletişim Becerisi	10
Tedavi ve Bakım Süreçleri	Ağrı Yönetimi, Tedaviye Uyum, Uyum Güçlüğü, Derlenme Kalitesi, Spinal Anestezi, NST Sonucu	8
Kadın-Doğum ve Yenidoğan Alanı	Doğum Süresi, Doğum Algısı, Emzirme Öz Yeterliliği, Emzirme Başarısı	7
Bireysel/Sosyal Özellikler	Motivasyon, Başarı, Özgüven, Öz Etkililik, Hayır Diyebilme, İş Kazası	6
Diğer Klinik/Özel Alanlar	Peristomal Cilt Bakımı, Motor Duyu Kazanımları	2

Sanal gerçeklik yönteminin kullanıldığı lisansüstü tezlerde en sık psikolojik değişkenlerin (n=89) incelendiği görülmektedir. Bunu semptom ve klinik bulgulara ilişkin değişkenler (n=86) ile yaşam kalitesi ve iyi oluşa yönelik değişkenler (n=17) izlemektedir (Tablo 2).

Tablo 3. Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerde işlem türleri

İşlem Kategorisi	İşlem Türleri	n
Cerrahi ve Girişimsel İşlemler	Cerrahi İşlemler, Kateter Uygulamaları, Kan Alma/Flebotomi, Enjeksiyon Uygulamaları, Biyopsi, Ng Tüp, Trakeostomi Aspirasyonu vb.	55
Eğitim Uygulamaları	Hasta, Öğrenci Ve Sağlık Personeline Yönelik Eğitim Uygulamaları	17
Bakım Uygulamaları	Pansuman/Yara Bakımı, Yoğun Bakım Ve Genel Hemşirelik Bakım Uygulamaları, Hijyen Uygulamaları	14
Rehabilitasyon ve Egzersiz	Rehabilitasyon Uygulamaları, Egzersiz Uygulamaları, Solunum Egzersizleri/KOAH	10
Tanısal İşlemler	Kolonoskopi, Bronkoskopi, Endoskopi, Ekokardiyografi vb.	9
Tedavi Uygulamaları	Kemoterapi, Hemodiyaliz	8
Psikososyal Uygulamalar	Psikososyal Müdahale, Anksiyete Yönetimi	7
Kadın Sağlığı	Doğum Süreci Uygulamaları	3

Lisansüstü tezlerde sanal gerçeklik uygulamalarının en sık cerrahi ve girişimsel işlemler sırasında kullanıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla eğitim uygulamaları (n=17), bakım uygulamaları (n=14) ve rehabilitasyon/egzersiz uygulamaları (n=10) izlemektedir. Sanal gerçeklik uygulamalarının tanısal işlemler (n=9) ve psikososyal müdahaleler (n=7) sırasında daha sınırlı sayıda çalışmada yer aldığı, kadın sağlığına yönelik uygulamaların (n=3) ise en az incelenen alanlar arasında olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

**Şekil 5.** Sanal gerçeklik yöntemi kullanılan lisansüstü tezlerde izletilen sanal gerçeklik uygulamaların içeriği

*Distraksiyon içerikleri; doğa manzaraları, denizaltı deneyimleri, müze gezileri ve müzik eşliğinde sanal yürüyüşleri içermektedir. Terapötik sanal gerçeklik uygulamaları ise gevşeme, meditasyon ve solunum egzersizlerini kapsamaktadır.

Çalışmalarda kullanılan sanal gerçeklik içeriklerinin çoğunlukla doğa manzaraları, gezi ve yürüyüş gibi distraksiyon temelli içeriklerden oluştuğu belirlenmiştir (n=67). Bunu sırasıyla eğitim ve simülasyon temelli içerikler (n=24) ile animasyon temelli içerikler (n=20) izlemektedir (Şekil 5).

İncelenen tezlerin sonuçları değerlendirildiğinde, sanal gerçeklik uygulamalarının büyük çoğunlukla olumlu sonuçlar verdiği belirlenmiştir. En sık bildirilen sonuçlar ağrı, anksiyete ve korku düzeylerinde azalma ile hasta memnuniyeti, yaşam kalitesi ve eğitim çıktılarında artıştır. Bununla birlikte bazı çalışmalarda sanal gerçeklik uygulamalarının doğum algısı, NST sonuçları, doğum süresi, yaşam doyumu, duyarsızlaşma boyutu ve bazı eğitim çıktılarında gibi sonuç değişkenleri üzerinde anlamlı etkisinin bulunmadığı ya da geleneksel yöntemlere üstünlük göstermediği rapor edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, sanal gerçeklik uygulamalarının özellikle girişimsel işlemler sırasında psikolojik ve fizyolojik belirtilerin yönetiminde etkili olduğu görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Veri çekme tablosu

Yazar/Yıl	Tez Türü	Amaç	Örneklem Grubu	Çalışmanın Tipi	Örneklem Sayısı	Sonuç
DİLEK KARAMAN, 2016	Yüksek lisans	Meme biyopsisi sırasında SG uygulamasının ağrı ve anksiyete üzerine etkisi	Meme ve endokrin polikliniğine başvuran kadın hastalar	Deneyssel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda; meme biyopsisi sırasında SG uygulamasının ağrı ve anksiyete üzerine etkili olduğu saptanmıştır.
FATMA GÖKSU, 2017	Yüksek lisans	Kan alma işlemi sırasında SG gözlüğü ile yapılan dikkati dağıtma tekniğinin çocuğun ağrısını azaltmaya yönelik etkisini belirlemek	6-10 yaş arası çocuklar	Randomize kontrollü deneyssel	Deney grubu=40 Kontrol grubu=40	Kan alma işlemi sırasında çocuklarda ağrıyı azaltmada SG gözlüğünün etkili bir yöntem olduğu belirlenmiştir.
ŞÜLE BİYİK BAYRAM, 2017	Doktora	Oyun tabanlı SG uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin trakeostomi bakımını öğrenmelerine etkisini belirlemek	Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümüne 2016-2017 eğitim yılının bahar döneminde hemşirelik esasları dersi'ne kayıtlı 86 öğrenci	Randomize kontrollü	Deney grubu=43 Kontrol grubu=43	Oyun tabanlı SG uygulamasının hemşirelik öğrencilerinde trakeostomi aspirasyonu becerisini anlamlı düzeyde artırdığı belirlenmiştir.
FADİME TORU, 2018	Yüksek lisans	Birinci kür kemoterapi tedavisi sırasında meme kanserli hastalara uygulanan SG gözlüğünün hastalardaki anksiyetenin psikolojik ve fizyolojik belirtilerine (kan basıncı, kalp atım hızı, solunum hızı ve periferik oksijen saturasyonu (spo2)) etkisini belirlemek	01 Ekim 2017- 15 Nisan 2018 tarihleri arasında Mersin Şehir Hastanesi Ayaktan Kemoterapi Ünitesi'nde birinci kür kemoterapi tedavisi alan meme kanserli hastalar oluşturmuştur	Randomize kontrollü deneyssel	Deney grubu=62 Kontrol grubu=62	SG gözlüğü uygulaması, birinci kür kemoterapi tedavisi alan meme kanserli hastaların anksiyetenin fizyolojik belirtilerinden kan basıncı, kalp atım hızı, solunum hızı ve spo2 artırdığı, anksiyete düzeyini ve kemoterapi sırasındaki zaman algısını azalttığı saptanmıştır.
AYLA İREM AYDIN, 2018	Yüksek lisans	Çocuklarda SG gözlüğü kullanımının kan alma işlemi sırasında oluşan ağrıyı azaltmaya etkisini belirlemek	Bursa Dörtçelik Çocuk Hastalıkları Hastanesi poliklinik kan alma birimlerine ocak-mayıs 2017 tarihleri arasında gelen 9-12 yaş grubundaki çocuklar oluşturdu.	Deneyssel	Deney grubu=60 Kontrol grubu=60	Çocuklarda SG gözlüğü kullanımının kan alma işlemi sırasında oluşan ağrıyı azaltmaya etkisi olduğu belirlenmiştir.
HİLAL YILDIZ, 2019	Yüksek lisans	Hemşirelik öğrencilerinin psikomotor beceri eğitiminde SG teknolojisinin intravenöz kateter uygulama ve sıvı verme becerisini kazanma düzeylerine etkisinin incelenmesi	2018-2019 öğretim yılında düzce üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü ikinci sınıfta öğrenim gören 197 öğrenci	Deneyssel	Deney grubu=29 Kontrol grubu=27	İntravenöz kateter uygulama ve sıvı verme becerisinin geliştirilmesinde öğretim yöntemi olarak SG teknolojisinin etkili olduğu saptanmıştır.

BAHRİYE KAPLAN, 2020	Doktora	Çocuklarda damar yolu açma işlemi sırasında oluşan ağrıyı azaltmada SG gözlüğünün etkisini belirlemek	Bir devlet hastanesinin çocuk kliniğinde yatan 7-12 yaş grubu çocuklar	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=35	SG gözlüğü ile video izletilmesinin çocuklarda damar yolu açılması sırasında hissedilen ağrıyı azalttığı, davranışlarını olumlu yönde etkileyerek işleme uyumunu artırdığı belirlenmiştir.
HATİCE ŞEN, 2020	Yüksek lisans	SG gözlüğünün arteriyovenöz fistül (AVF) kanülasyon işlemi sırasında hastaların yaşadığı ağrı ve hasta memnuniyeti üzerine etkisini belirlemek	13 Kasım 2018 – 09 Ocak 2019 tarihleri arasında Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi hemodiyaliz ünitesine diyaliz tedavisi almak için gelen 90 hasta oluşturmuştur.	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	SG gözlüğünün, AVF kanülasyon işlemi sırasında oluşan ağrıyı azalttığı ve hastanın memnuniyetini artırdığı saptanmıştır.
NURAY CANER, 2020	Doktora	SG gözlüğü ve akıllı telefon oyun uygulamasının 7-13 yaş grubu çocuklarda preoperatif anksiyete üzerine etkisini değerlendirmek	Bir üniversite hastanesinin kulak burun boğaz ve çocuk cerrahi bölümlerinde gününbirlik cerrahi operasyon uygulanan çocuklar	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=20 Kontrol grubu=20	Oyun uygulaması sonrası SG gözlüğü oyun grubundaki çocukların preoperatif anksiyetelerinin ve kalp atım hızı değerlerinin daha az olduğu belirlenmiştir.
DİLEK KARAMAN, 2020	Doktora	Gönüllü kan bağışçılarında flebotomi işlemine bağlı gelişen ağrı ve anksiyete üzerine SG yoluyla izletilen farklı görüntülerin etkisini incelemek	120 sağlıklı birey oluşturmuştur.	Randomize kontrollü, tek kör, deneysel	Deney grubu=40 kişi Kontrol grubu=40 kişi Diğer grup=40 kişi	Gönüllü kan bağışçı yapan sağlıklı yetişkin donörlerde, SG yoluyla soğuk ortam görüntüsü izletilmesi, flebotomi işlemine bağlı gelişen ağrı ve anksiyete düzeylerini azaltmada etkin bir yöntem olarak bulunmuştur.
FATMA DİLEK TURAN, 2020	Doktora	“SG Teknolojisi ile Hazırlanmış Epileptik Nöbet Yönetimi Eğitim Programı” geliştirilerek; ebeveynlerin epileptik nöbeti yönetme bilgi, beceri ve motivasyonlarının değerlendirilmesi	Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Çocuk Nöroloji Polikliniği’nde epilepsi tanısı ile takip edilen 91 çocuğun ebeveyni	Çift kör ön-test-son-test ölçümlü, izlemsel randomize kontrollü	Deney grubu=45 Kontrol grubu=46	“SG Teknolojisi ile Hazırlanmış Epileptik Nöbet Yönetimi Eğitim Programı”nın ebeveynlerin epileptik nöbeti yönetme bilgi, beceri ve motivasyonlarını artırmada etkili olduğu kanıtlanmıştır.
DİLAY GÜN-GÖR, 2021	Yüksek lisans	Yoğun bakım hemşirelerinde SG gözlüğü kullanımının tükenmişlik düzeyine etkisini incelemek	Bir eğitim araştırma hastanesinin altı yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşireler	Pre-post test	Deney grubu=23 Kontrol grubu=23	Hemşirelerde SG gözlüğü kullanımının duygusal tükenme boyutuna olumlu etkisi olduğu, kişisel başarıyı artırdığı, duyarsızlaşma boyutuna etkisinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

GAMZE ÜNVER, 2021	Doktora	Romatoid artritli (RA) bireylerde SG uygulamasının ağrı, depresyon ve uyku kalitesi üzerine etkisini belirlemek	Kütahya sağlık bilimleri üniversitesi evliya çelebi eğitim ve araştırma hastanesi fizik tedavi ve rehabilitasyon ek bina romatoloji polikliniği'ne başvuran örneklem seçim kriterlerine uygun 30 hasta	Randomize kontrollü	Deney grubu=15 Kontrol grubu=15	RA'lı bireylerde SG oyun konsolu ile dans ettirilmesinin ağrı, depresyon ve uyku kalitesi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü olarak yapılan çalışmada ağrı, depresyon ve uyku kalitesinde üzerinde olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir.
ESRA DOĞAN YILMAZ, 2021	Doktora	SG gözlüğünün kolonoskopi yapılan hastalarda yaşamsal bulgular ve anksiyete üzerine etkisinin incelenmesi	Bir üniversite hastanesinin endoskopi ünitesinde sedasyonuz kolonoskopi için başvuran, dahil edilme kriterlerine uyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 44 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=22 Kontrol grubu=22	SG gözlüğünün kolonoskopi yapılan hastalarda yaşamsal bulgular ve anksiyete üzerine olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir.
ÇEÇİLYA GÜNAYDIN, 2021	Yüksek lisans	Yanık biriminde yatarak ve ayakta tedavi gören hastalarda yanık pansumanı sırasında SG gözlüğü uygulamasının ağrı üzerine etkisini belirlemek	Yanık biriminde ayakta ya da yatarak tedavi gören hastaların tümü	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	SG gözlüğünün çok ağrılı bir işlem olan yanık pansumanı sırasında kullanımı sonucu hastaların ağrıların azaltıldığı, hasta memnuniyetini arttırdığı ve stresini düşürdüğü saptanmıştır.
ŞERAFETTİN OKUTAN, 2021	Doktora	SG ve müziğin laparoskopik abdominal cerrahi sonrasında hastaların yaşam bulgularına, ağrı ve konforuna etkisini belirlemek	Bitlis Tatvan Devlet Hastanesi'nin genel cerrahi, kadın-doğum, üroloji, kalp-damar cerrahi kliniklerine yatışı yapılan ve laparoskopik abdominal cerrahi uygulanan yetişkin hastalar	Prospektif randomize kontrollü tek kör	Deney grubu=150 Kontrol grubu=75	Laparoskopik abdominal cerrahi sonrası müzik ve SG uygulamalarının ağrıyı ve konforu azalttığı, yaşam bulguları üzerine olumlu etki ettiği görüldü
NİHAL TÜFENK, 2021	Yüksek lisans	7-12 yaş arası çocuklarda kan alma işlemi sırasında uygulanan kaleidoskop ve SG gözlüğü yöntemlerinin, çocukların ağrı ve korku düzeyine etkisini belirlemek	Samsun Bafra Devlet Hastanesi çocuk kan alma birimine 21 Ocak-21 Nisan 2020 tarihleri arasında başvuran 7-12 yaş arası çocuklar	Randomize kontrollü ön test-son test deneysel	Deney grubu=100 Kontrol grubu=50	7-12 yaş arası çocuklara kan alma işlemi sırasında uygulanan kaleidoskop ve SG gözlüğü yöntemlerinin çocukların ağrı ve korku düzeylerini azaltmada etkili olduğu bulunmuştur.
REYHAN AYDIN DOĞAN, 2021	Doktora	"SG Teknolojisi ile Oluşturulan Fetal Gelişim Uygulaması (SGT-FEGU)" nun geliştirilmesi ve ebelik öğrencilerine verilen fetal gelişimin öğretiminde etkinliğini saptamak	Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde 84 öğrenci	İzlemsel randomize kontrollü	Deney grubu=42 Kontrol grubu=42	Fetal gelişimin öğretiminde geliştirilen SGT-FEGU'nun etkin ve ebelik eğitiminde uygulanabilir bir yöntem olduğu saptandı.

SEBİLE ÖZDAĞ, 2021	Yüksek lisans	İlk defa kemoterapi alan kanser hastalarında SG gözlüğünün vital bulgular ve durumluluk kaygı düzeyine etkisini belirlemek	Ankara ilinde bir onkoloji hastanesine ilk kez kemoterapi kürünü almak için, evre I-II-III kanser tanısı ile başvuran erişkin hastalar	Randomize olmayan kontrol gruplu deneysel çalışma	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	SG gözlüğü uygulamasının hastaların kaygı düzeylerinde ve vital bulguları üzerinde olumlu etki yarattığı saptandı.
ÖMER FARUK BURKAY, 2021	Yüksek lisans	6-12 yaş aralığındaki çocuklarda, ağrılı bir uygulama olan pansuman işlemi sırasında oluşan korku, anksiyete ve ağrıyı azaltmak için dikkati başka yöne çekme amacıyla, non-farmakolojik yöntemlerden SG gözlüğü kullanımının çocukların korku, anksiyete ve ağrı düzeyi üzerine etkisini belirlemek	Bingöl Devlet Hastanesi Yara Bakım Birimi ve Ortopedi/Plastik Cerrahi Kliniği ile Bingöl Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği'ne 14/01/2021 - 30/06/2021 tarihleri arasında başvurmış ayakta/yatan hastalardan, pansuman ihtiyacı olan 6 - 12 yaş arasındaki 50 çocuk hasta	Yarı deneysel, Tek gruplu ön test-son test deneysel desen	Deney grubu=25 Kontrol grubu=25	Çocuklarda pansuman işlemi sırasında dikkati başka yöne çekme yöntemlerinden SG gözlüğü kullanımının korku, anksiyete ve ağrıyı azaltmada etkili olduğu belirlenmiştir.
ZİLA ÖZLEM KIRBAŞ, 2021	Doktora	Okul aşırı uygulamalarında SG gözlüğü kullanımının çocukların korku ve kaygı düzeylerine etkisini değerlendirmek	Ordu il merkezinde bulunan ilkokullarda birinci sınıfa devam eden öğrenciler	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=84 Kontrol grubu=85	Çocuklarda aşı uygulamalarında dikkati başka yöne çekme yöntemlerinden SG gözlüğü kullanımının korku ve kaygı yönetiminde etkili olduğu belirlendi.
HAMİYET KIZIL, 2021	Doktora	Nazogastrik tüp (NGT) uygulama öğretiminde haptik etkileşimli SG ve bilgisayar temelli simülasyon teknolojilerinin öğrencilerin başarı ve kaygı düzeylerine etkisinin değerlendirilmesi	Bir vakıf üniversitesi hemşirelik bölümüne kayıtlı ve "Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar II" dersini alan öğrenciler	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=60 Kontrol grubu=30	Nazogastrik tüp uygulama becerisinin öğretiminde Haptik Etkileşimli SG Simülasyon Teknolojisinin öğrencilerin bilgi, beceri, öğrenmede memnuniyet ve özgüven düzeylerini arttırdığı, kaygı düzeylerini ise azalttığı sonucuna ulaşıldı.
HASAN GENÇ, 2021	Doktora	Transrektal prostat biyopsi işlemi (TRUS-Bx) sırasında SG gözlüğü ve stres topu (ST) sıkma uygulamasının hastaların ağrı ve yaşam bulguları üzerine olan etkisini belirlemek	Diyarbakır ilinde bulunan bir kamu hastanesinin Üroloji Anabilim Dalı Transrektal Ultrason Ünitesi'ne prostat biyopsi için başvuran erkek hastalar	Ön test-son test kontrol gruplu randomize deneysel	Deney grubu=64 Kontrol grubu=32	TRUS-Bx işlemi sırasında SG gözlüğü ve stres topu sıkma uygulamasının ağrıyı azalttığı ve yaşam bulgularını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.
HÜSEYİN GÜNEŞ, 2021	Doktora	Total diz protezi ameliyatı öncesi SG uygulamasının ağrı, kaygı ve yaşam bulgularına etkisini saptamak	Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Servisinde Total Diz Protezi ameliyatı olacak hastalar	Randomize kontrollü	Deney grubu=65 Kontrol grubu=65	Total diz protezi ameliyatı öncesi SG uygulamasının ağrı, kaygıyı azalttığı ve yaşam bulgularına olumlu etkisinin olduğu görüldü.

SEHER ÇEVİK AKTURA, 2021	Doktora	Tip 2 diyabetli hastalarda SG ve buz uygulamasının kendi kendine enjeksiyon korkusu, ağrı ve kaygı düzeyi üzerine etkisini incelemek	İnsülin enjeksiyonu yapan ve kan şekeri takibi olan Tip 2 yetişkin diyabet hastaları	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=106 Kontrol grubu=53	SG uygulamasının kendi kendine test yapma korkusu, kaygı ve ağrı üzerinde, buz uygulamasının ise kendi kendine test yapma korkusu ve ağrı üzerinde etkili olduğu saptandı.
AYKUT TURGUT, 2021	Yüksek lisans	Ülkemizde ilk defa ameliyat olacak çocuklarda SG gözlüğü kullanılarak gerçekleştirilen ameliyat öncesi hazırlığın ve ameliyat sonrası izletilen videonun, ameliyat öncesi anksiyete, ameliyat sonrası anksiyete ve ağrı ile ebeveyn memnuniyetine etkisini incelemek	Bolu ili, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İzzet Baysal Eğitim Ve Araştırma Hastanesine yatan ve ilk defa ameliyat olacak 4-10 yaş arası çocuklar ve ebeveynleri	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=35	Çocukların ameliyat öncesi eğitimlerinde sg gözlüklerinin kullanımının ameliyat öncesi ve sonrasında anksiyeteyi düşürmede ve ameliyat sonrası izletilen çizgi filmin ağrıyı azaltmada etkili olduğu, tüm bu sürecin de ebeveyn memnuniyetini artırmada faydalı bir yöntem olduğu saptandı.
EMİNE KORKMAZ, 2022	Doktora	Kemik iliği aspirasyon ve biyopsi (KİAB) işlemi sırasında yaşanan ağrı ve anksiyete üzerine sanal gerçekliğin SG etkisini belirlemek	Üçüncü basamak bir şehir hastanesinin hematoloji kliniği ayaktan tedavi ünitesinde KİAB işlemi uygulanan 18 yaş ve üzeri bireylerde	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=40	SG ile video izletilmesinin KİAB işlem sırasında hissedilen ağrıyı ve anksiyeteyi azalttığı belirlenmiştir
ÇAĞLA KAYA, 2022	Yüksek lisans	6-12 yaş grubu çocuklarda atel işlemi esnasında uygulanan SG gözlüğünün işleme bağlı gelişen ağrı ve kaygı üzerine etkisinin değerlendirilmesi	Karabük Eğitim Ve Araştırma Hastanesi ortopedi polikliniği ve acil servisine atel için başvuran 80 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=40 Kontrol grubu=40	Çalışmada atel işlemi sırasında kullanılan SG gözlüğünün işleme bağlı gelişen ağrı ve kaygıyı azaltmada etkili olduğu sonucuna varılmıştır.
EMİNE KARACAN, 2022	Doktora	Gebelik döneminde ve doğum eyleminde yapılan nefes egzersizlerinin ve SG uygulamalarının doğum ağrısı, doğum süresi ve doğum memnuniyet düzeyi üzerine etkisini belirlemek	Nefes egzersizi, SG ve kontrol grubu olmak üzere toplam 114 primipar gebe	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=76 Kontrol grubu=38	Nefes egzersizi ve SG gözlüğü uygulamasının doğum süresi ve ağrısını azalttığı ve doğum memnuniyetini artırdığını göstermiştir.

MÜGE CAN, 2022	Yüksek lisans	Çocuk acil servis ünitesinde 4-10 yaş arası çocukların periferik intravenöz kateterizasyon (PIK) girişim uygulaması sırasında ven görüntüleme cihazının ve SG distraksiyonunun ilk denemede PIK yerleşim başarısı, girişim süresi, PIK girişimiyle ilişkili duygusal görünüm, ağrı, korku ve anksiyeteye etkisini değerlendirmek	Periferik intravenöz kateter uygulanan 160 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=120 Kontrol grubu=40	SG yönteminin ağrı ve anksiyeteyi azaltmada etkili olduğu saptanırken ven görüntüleme cihazının girişim sayısı ve süresini etkilemediği saptanmıştır.
BÜŞRA KURBAN, 2022	Yüksek lisans	6-12 yaş arası çocuklarda aşı enjeksiyonu sırasında uygulanan SG gözlüğünün ağrı ve anksiyete üzerine etkisini belirlemek	Yapılan güç analizi sonucu çalışmaya katılmayı kabul eden ve örneklem seçim kriterlerine uyan toplam 70 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=35	Aşı uygulaması sırasında SG gözlüğü ile video izleme yönteminin, çocuklarda ağrı ve anksiyete seviyelerini azaltmada etkisi olduğu görülmüştür.
SERAP BUZTEPE, 2022	Doktora	Lomber disk hernisi olan bireylere SG gözlüğü ile yaptırılan egzersiz; ağrı, günlük yaşam aktiviteleri, yaşam kalitesi ve düşme üzerine etkisini belirlemek	Atatürk üniversitesi sağlık uygulama ve araştırma merkezi fizik tedavi ve rehabilitasyon ünitesi'ne ayaktan başvuran 230 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=34 Kontrol grubu=34	Lomber disk hernili hastalarda SG gözlüğüyle egzersiz uygulamalarının ağrıyı azalttığı, günlük yaşam aktivitelerini arttırdığı, yaşam kalitesi arttırdığı ve düşme risk puanını azalttığı belirlenmiştir.
TUBA EROL AKAR, 2022	Yüksek lisans	Açık kalp cerrahisi geçirecek olan hastalarda SG gözlüğü kullanılarak yapılan video izletmenin hastaların cerrahi korku ve anksiyete düzeyleri üzerine etkisini değerlendirmek	Trakya üniversitesi hastanesi kalp damar cerrahisi servisi'nde açık kalp cerrahisi geçirecek 90 hasta	Randomize kontrollü, çift kör, tanımlayıcı ve kesitsel	Deney grubu=45 Kontrol grubu=45	Açık kalp cerrahisi geçirecek hastalara ameliyat öncesi dönemde SG gözlüğü ile video izletmenin, ameliyat öncesi cerrahi korku ve anksiyete düzeylerini azaltıcı yönde katkı sağladığı görüldü.
DİLVAN SULTAN ÖSKAN, 2022	Yüksek lisans	Laparoskopik kolesistektomi cerrahi geçirecek hastalara SG ile verilen eğitimin hastaların yaşam bulgularına ağrı ve anksiyetelerine etkisini belirlemek	Sanko Üniversitesi Sani Konukoğlu Uygulama ve Araştırma Hastanesi cerrahi servisine yatışı yapılan, 18-65 yaş aralığındaki ve laparoskopik ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası, sözel, duyuşal, iletişim sorunu yaşamayan ve görme engeli olmayan, araştırmaya katılmayı kabul eden, ruhsal tanı almamış, genel anestezi ile ameliyat edilecek olan hastalar	Yarı deneysel	Deney grubu=31 Kontrol grubu=31	Araştırma sonucu olarak; ameliyat öncesi SG gözlüğü ile verilen eğitimin ameliyat sonrası 1. Saatte ağrıyı ve anksiyeteyi broşür eğitimin göre daha çok azalttığı ayrıca solunum, kan basıncı, nabız, vücut sıcaklığı gibi yaşam bulgularında olumlu etkiylemediği ve bu değerlerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulundu.

ÜMMÜHAN KILIÇ, 2022	Doktora	5-10 yaş grubu çocuklarda yanık pansumanı esnasında kullanılan SG gözlüğü yönteminin çocukların yaşayacağı korku, anksiyete ve ağrı düzeyine etkisini belirlemek	Samsun il merkezinde bulunan samsun eğitim ve araştırma hastanesi yanık ünitesi polikliniğine 05.07.2021-01.04.2022 tarihleri arasında başvuran 5-10 yaş grubu çocuklar	Randomize kontrollü ön test- son test deneysel	Deney ve kontrol grubu=35	5-10 yaş grubundaki çocuklarda yanık pansumanı sırasında uygulanan SG yönteminin çocukların korku, anksiyete ve ağrı düzeylerini azaltmada etkili olduğu bulunmuştur.
ESMA GÖKÇE, 2022	Doktora	Koroner anjiyografi yapılan hastalarda femoral kateter çekilme sürecinde SG ve akupresür uygulamalarının ağrı, anksiyete, vital bulgular ve konfor düzeyleri üzerine etkisinin belirlenmesi	Bir üniversite hastanesinde Mart-Aralık 2021 tarihleri arasında koroner anjiyografi uygulanan hastalar; örneklemini ise örneklem kriterlerine uyan, gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden, 153 hasta	Randomize kontrollü	Deney grubu=102 Kontrol grubu=51	Koroner anjiyografi yapılan hastalarda femoral kateter çekilme sürecinde kullanılan akupresür ve SG uygulamalarının ağrı ve anksiyeteyi azalttığı, vital bulguları olumlu etkilediği, konfor düzeyini arttırdığı belirlenmiştir.
ZÜLEYHA SETENAY SERİN, 2022	Yüksek lisans	Periferik intravenöz kateter (PIK) uygulaması sırasında termomekanik stimülasyon ve SG gözlüğünün ağrı ve hasta memnuniyetine etkisini belirlemek	Ankara'da bir devlet hastanesinin acil servisine başvuran ve PIK istem edilen, dahil edilme kriterlerine uyan gönüllü 126 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=84 Kontrol grubu=42	Sonuç olarak, termomekanik stimülasyon ve SG gözlüğünün yetişkin hastalarda PIK uygulaması sırasında ağrıyı azalttığı ve hasta memnuniyetini arttırdığı saptanmıştır.
MERVENUR BÖYÜK, 2022	Yüksek lisans	Doğum sürecinde SG gözlüğü kullanılarak izetlen videonun gebelerin doğum ağrısı, anksiyete ve doğum algısına etkisini belirlemek	Bolu il merkezinde bulunan doğum ve çocuk hastanesi'nde, doğumhane servisine yatışı yapılan 60 gebe	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Doğum sürecinde SG kullanımı doğumda yaşanan ağrı ve anksiyeteyi azaltmakta, ancak doğum algısını etkilememektedir.
BERFU ATALAY ÜSTÜNDAŞ, 2022	Yüksek lisans	5-10 yaş grubu çocuklarda Periferik İntravenöz Kateterizasyon (PIK) uygulamasına bağlı olarak gelişen anksiyete, korku ve ağrının azaltılmasında SG, lokal soğuk uygulama-vibrasyon (Buzzy®) yöntemlerinin etkinliğinin değerlendirilmesidir	Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Çocuk Acil Ünitesi'nde PIK uygulaması yapılan 5-10 yaş aralığındaki 114 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=75 Kontrol grubu=39	Buzzy® ve SG uygulamalarının 5-10 yaş grubu çocuklarda PIK uygulamasına bağlı gelişen anksiyete, korku ve ağrıyı azaltmada etkili olduğu ancak birbirlerine üstünlüklerinin olmadığı belirlendi.
EDA ÇAKIR BAYRAK, 2022	Yüksek lisans	Hemşirelere Playstation VR teknolojisiyle yer alan Human Anatomy VR uygulaması aracılığıyla; anatomi modeline ilişkin SG teknolojisinin deneyimletilmesi ve bu deneyimler bağlamındaki etkilerinin incelenmesi	İstanbul'daki bir araştırma hastanesinde cerrahi birimlerde çalışan rastgele seçim yöntemiyle seçilmiş 50 hemşire	Tek gruplu, ön test-son test tasarımlı, yarı deneysel ve tanımlayıcı	Deney grubu=50	Anatomi modeline ilişkin SG teknolojisi kullanılan hemşirelerin deneyimleri olumludur.

RUMEYSA LALE TORAMAN, 2022	Yüksek lisans	Transrektal prostat biyopsisi sırasında SG gözlüğü uygulanmasının ağrı, anksiyete ve hasta memnuniyeti üzerine etkisini belirlemek	Atatürk Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi üroloji kliniğindeki 70 hasta	Ön test- son test kontrol gruplu randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=35	Transrektal prostat biyopsisi sırasında SG gözlüğü uygulanmasının ağrı ve anksiyete düzeyini önemli düzeyde azalttığı hasta memnuniyetini artırdığı sonucuna ulaşıldı.
NEŞE ALTINOK ERSOY, 2022	Doktora	Hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda SG oyun uygulaması ve otojenik gevşeme girişimlerinin, kaşıntı semptomu, anksiyete ve dermatolojik yaşam kalitesi üzerine etkisinin belirlenmesi	Hacettepe Üniversitesi Hastanesi diyaliz ünitesi ve başkent üniversitesi ümitköy ve çiğdem diyaliz merkezlerinde üç grupta toplam 47 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=31 Kontrol grubu=16	SG oyun uygulaması ve otojenik gevşeme, hemodiyaliz hastalarında kaşıntı semptomu ve anksiyeteyi azaltarak dermatolojik yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemiştir.
MİNE ORUÇ, 2023	Doktora	Doğumhanede SG gözlüğü kullanılarak gebelere izletilen doğa videosunun, kadınlarda doğum korkusu, doğum süresi ve NST sonucuna etkisinin belirlenmesi	Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde vajinal doğum için gelen ve 72 primipar (36 müdahale, 36 kontrol), 72 multipar (36 müdahale, 36 kontrol) toplam 144 gebe	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=72 Kontrol grubu=72	Doğumhanede gebelere SG gözlüğü ile video izletmenin aktif faz süresinin ve doğum korkusunun azaltılmasında etkili olduğu NST sonuçlarını ve doğum süresini etkilemediği, belirlendi.
KÜBRA ASLAN, 2023	Yüksek lisans	SG ile uygulanan gevşeme egzersizinin, endoskopi yapılan hastalarda ağrı şiddeti, anksiyete düzeyine, anksiyetenin fizyolojik belirtilerine ve memnuniyeti üzerine etkisinin değerlendirilmek	İstanbul'da bulunan bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin endoskopi ünitesinde sedasyonsuz endoskopi için başvuran, dahil edilme kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 100 hasta	Kontrol gruplu ön test- son test uygulamalı yarı deneysel	Deney grubu=50 Kontrol grubu=50	SG gözlüğü ile yapılan gevşeme egzersizinin endoskopi yapılan hastalarda sistolik ve diastolik kan basıncı ortalamaları, kalp atım hızı, solunum hızı üzerine olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir.
ARZU DİKİCİ, 2023	Doktora	Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Öğrencilerinin terapötik iletişim beceri düzeylerine SG uygulamasının etkisini belirlemek	65 hemşirelik bölümü öğrencisi	Girişim öncesi, girişim sonrası, izlemleri ve randomize kontrollü	Deney grubu=36 Kontrol grubu=29	SG simülasyonu uygulanan öğrencilerin terapötik iletişim becerilerinin geliştiği, terapötik iletişim becerilerini daha fazla, non-terapötik iletişim becerilerini daha az kullandıkları belirlenmiştir.
BERNA YILMAZ, 2023	Yüksek lisans	Tiroidektomi-paratiroidektomi uygulanan hastalarda SG uygulamasının ağrı yönetimi, konfor ve bakım memnuniyeti üzerindeki etkisini	Trakya Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi genel cerrahi servisinde planlı olarak tiroid veya paratiroid cerrahisi uygulanan 35 deney ve 34 kontrol grubu olmak üzere toplam 69 hasta il	Deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=34	Araştırma bulgularına dayanarak; tiroidektomi-paratiroidektomi sonrası hastaların yaşadıkları ağrının azaltılmasında SG uygulamalarının yardımcı bir yöntem olabileceği söylenebilir.

SEMİHA DERTLİ, 2023	Doktora	Karaciğer nakli olan 4-10 yaş arasındaki çocuklarda pansuman sırasında oluşan ağrı, anksiyete, korku ve fizyolojik değişkenler üzerine SG gözlüğü uygulamasının etkisini belirlemek	Karaciğer nakli sonrası tedavi ve bakım alan 12 çocuk	Tek grupta ön test-son test desende yarı deneysel	Deney grubu=12	SG ile animasyon filmi izletilmesinin karaciğer nakli olan çocuklarda pansuman sırasında hissedilen ağrı, anksiyete ve korkuyu azalttığı, fizyolojik parametreleri olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.
NURTEN SEYİS SİBAL, 2023	Yüksek lisans	Ürodinami işlemi yapılan hastaların işlem sırasında SG gözlüğü kullanımının anksiyete düzeyine olan etkisini saptamak	86 ürodinami işlemi yapılacak birey	Ön test-son test kontrol gruplu randomize	Deney grubu=43 Kontrol grubu=43	SG gözlüğü kullanan bireylerin durumluk kaygılarındaki azalma, SG gözlüğü kullanmayan bireylerden daha fazladır. Durumluk kaygısı ile süreklilik kaygısı arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki saptanmıştır
RABİA GÖRÜCÜ, 2023	Doktora	Yanıklı hasta bakımında SG ve müziğin ağrı, anksiyete ve ağrı anksiyetesi üzerine etkisini belirlemek	İstanbul'daki bir şehir hastanesi'nin yanık birimi'ne başvuran 120 hasta	Randomize ön test-son test kontrol gruplu deneysel	Deney grubu=80 Kontrol grubu=40	Yanık bakımı sırasında SG ve müzik uygulamaları hastalarda ağrı, anksiyete ve ağrı anksiyetesi düzeyini azaltmada etkilidir.
AYTUĞ TÜRK, 2023	Doktora	SG ile bütünleştirilmiş Roy Adaptasyon Modeli temelli hemşirelik uygulamalarının gençlerin sosyal kaygı düzeyine olan etkisini belirlemek	55 öğrenci	İki kontrol gruplu, tek körlü randomize deneysel	Deney ve kontrol grubu sayısı belirtilmemiş olup n=55	Araştırma kapsamında Roy Adaptasyon Modeli temelli hemşirelik girişimleri; genç bireylerin sosyal kaygı ve kaçınmaya yönelik davranış ve tutumlarını Roy Adaptasyon Modeli hemşirelik girişimleri uygulanan ve girişimde bulunmayan kontrol gruplarına kıyasla daha etkin şekilde azalttığı görülmüştür. SG ile bütünleştirilmiş Roy Adaptasyon Modeli temelli hemşirelik girişimleri; genç bireylerin yaşam doyumunu arttırmasına rağmen bu artış istatistiksel olarak anlamlı olmayıp; sadece Roy Adaptasyon Temelli hemşirelik müdahalelerinin uygulandığı deney grubunun gerisinde kalmıştır.

MAGBÜL AHMET ÇOBAN, 2023	Yüksek lisans	Kan alma sırasında SG gözlüğü kullanımının ağrı ve kaygı üzerine etkisini belirlemek	76 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=38 Kontrol grubu=38	Kan alma gibi invaziv işlemler sırasında SG gözlüğü kullanımının ağrı ve kaygı düzeylerini düşürmede etkili olduğu söylenebilir.
BİNNUR SAĞLAM, 2023	Yüksek lisans	3-6 yaş grubu çocuklarda ekokardiyografi işlemi yapılırken SG gözlüğü ile izletilen çizgi filmin anksiyete üzerine etkisini değerlendirmek	Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Ve Araştırma Hastanesi çocuk kardiyoloji polikliniği'nde muayene olan hasta 100 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=50 Kontrol grubu=50	3-6 yaş grubu çocuklarda ekokardiyografi işlemi yapılırken SG gözlüğü ile izletilen çizgi filmin anksiyete düzeyine olumlu etkisi olduğu bulunmuştur.
SONGÜL GÜNGÖR, 2023	Doktora	SG gözlüğü kullanarak senaryo tabanlı üç boyutlu videolu eğitimin hemşirelik öğrencilerinin cerrahi el yıkama ve steril giyinme becerilerine etkisini incelemek	79 gönüllü öğrenci	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=27 Kontrol grubu=52	SG destekli senaryo tabanlı eğitim, hemşirelik öğrencilerinde cerrahi el yıkama ve steril giyinme becerilerinin kazanılmasında süreyi kısaltan ve öğrenci memnuniyetini artıran etkili bir eğitim yöntemi olmakla birlikte, bilgi düzeyi ve kendine güven üzerinde teorik ve videolu eğitim yöntemlerine üstünlük göstermemiştir.
İBRAHİM NAS 2023	Doktora	Endoskopi sırasında kullanılan SG uygulamasının ağrı, anksiyete ve yaşam bulguları üzerine etkisini belirlemek	Nicel aşama 75 hasta ile, olgubilim/fenomenolojik desenin kullanıldığı nitel aşama ise 19 hasta	karma yöntem (mixed metod)	N=75	Karma yöntem olarak gerçekleştirilen bu araştırmada, endoskopi sırasında kullanılan SG uygulamasının ağrı ve anksiyeteyi azaltmada, sistolik ve diastolik kan basıncını ise stabilize etmede etkili olduğu belirlenmiştir.
SEVGİ DOĞAN 2023	Doktora	SG teknolojisi ile verilen ventrogluteal enjeksiyon eğitiminin öğrencilerin bilgi, beceri, motivasyon ve kaygı düzeylerine etkisini belirlemek	Hemşirelik 1.sınıf olan 142 öğrenci	Randomize kontrollü	Deney=71 Kontrol=71	Verilen ventrogluteal enjeksiyon eğitimlerinin öğrencilerinin bilgi ve becerilerini geliştirmede etkili olduğu, gruplar arasında anlamlı farklık olmadığı belirlendi. Müdahale ve kontrol grubunda yer alan tüm öğrencilerde 1. OSCE'ye göre 2. OSCE'de bilgi ve beceri düzeyi yönünden anlamlı artış olduğu, sınav öncesi kaygılarının azaldığı saptandı.

EMRAH AY 2023	Doktora	SG ile yaptırılan solunum ve öksürük egzersizlerinin öz etkililik ve yaşam kalitesine etkisini belirlemek	Atatürk Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin, Göğüs Hastalıkları Kliniğinde yatarak tedavi gören KOAH'lı hastalar	Randomize kontrollü deneysel	Deney=32 Kontrol=30	KOAH tanısı olan hastalarda SG uygulaması ile yaptırılan solunum ve öksürük egzersizlerinin öz etkililik ve yaşam kalitesi düzeylerinin artırılmasında etkili olduğu belirlendi.
MELEK KOZAN 2023	Yüksek lisans	SG ile verilen eğitimin hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlık ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeyi üzerine etkisini incelemek	İstanbul'da bir devlet hastanesinde psikiyatri birimleri dışında görev yapan 60 hemşire	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	SG teknolojisi kullanılarak hazırlanan ruh sağlığı okuryazarlığı eğitiminin hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyini artırdığı ve damgalama düzeylerini azalttığı ve klasik yöntemle göre daha etkili olduğu görülmüştür.
AYCAN SOYLU 2023	Yüksek lisans	Çalışmanın amacı; SG ve buz uygulamasının femoral sheath çekimine bağlı ağrı düzeyine etkisinin ve SG ile buz uygulaması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesidir.	Perkütan koroner girişim yapılan tüm hastalar, örneklemi ise g-power analizine göre dahil edilme kriterlerine uyan toplam 108 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=72 Kontrol grubu=36	Femoral sheath çekimine bağlı ağrının giderilmesinde SG uygulamasının anlamlı etkisi olduğu belirlenmiştir.
ARZU USLU 2023	Doktora	Adjuvan kemoterapi alan meme kanserli kadınlarda SG gözlük uygulamasının anksiyete ve yorgunluğa etkisini belirlemek	Bir üniversite hastanesinin onkoloji polikliniğinin ayaktan tedavi ünitesinde 66 hasta	Ön test son test, paralel grup randomize kontrollü	Deney grubu=33 Kontrol grubu=33	SG gözlüğü uygulamasının meme kanseri olan hastalarda ank-siyeteyi ve alt boyutları ile yorgunluğu azaltmada etkili olduğu belirlenmiştir.
TUĞÇE KAROL 2023	Yüksek lisans	Çocuklarda venöz kateter takılması sırasında SG gözlüğü ve Buzzy® uygulamasının ağrı, korku ve anksiyete yönetimine etkisinin incelenmesi	Isparta Şarkikaraağaç Dr. Sadettin Bilgiç Devlet Hastanesi acil serviste 120 çocuk ve ebeveynleri gözlemci olarak ise bir hemşire	Üç gruplu deneysel (karşılaştırmalı) çalışma	Deney grubu=80 Kontrol grubu=40	Çocuklarda girişimsel işlemlere bağlı ağrı, korku ve anksiyetenin azaltılmasında Buzzy® ve SG'nin etkili olduğu belirlenmiştir
MERVE İCAT 2023	Yüksek lisans	Lokal anestezi ile acil cerrahi girişim sırasında uygulanan SG'nin hastaların anksiyetesi üzerine etkisini belirlemek	Bir devlet hastanesinin acil servisine başvuran ve lokal anestezi ile acil cerrahi girişim uygulanan 138 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=69 Kontrol grubu=69	Lokal anestezi ile acil cerrahi girişim uygulanan hastalarda SG gözlüğünün anksiyeteyi azalttığını ve kah dışındaki fizyolojik parametreleri olumlu yönde etkilediğini gösterdi.

NAZMİYE BUYAN 2023	Yüksek lisans	Cerrahi girişim geçirecek çocukların ebeveynlerine SG gözlüğü ile ameliyat- hane ortamına ilişkin yapılan bilgilendirme- nin anksiyete üzerine etkisini değerlendirmektir.	60 ebeveyn	İki gruplu öntest-sontest desenli, yarı deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Cerrahi girişim geçirecek çocukların ebeveynlerine SG gözlüğü ile ameli- yathane ortamına ilişkin yapılan bil- gilendirme, gruplar arası karşılaştırmal- arda anksiyeteyi anlamlı düzeyde azaltmamış; ancak girişim grubunda taburculuk öncesi sürekli anksiyete düzeyinde ameliyat öncesine kıyasla anlamlı bir azalma sağlamıştır.
MUHAMMET ALİ AYDIN 2023	Doktora	İnmeli hastaların evde bakımında SG modülü ile yapılan ayna terapisinin motor- duyu kazanımları ve yaşam kalitesine etkisini belirlemek	Erzurum Atatürk Üniversitesi sağlık uygulama ve araş- tırma merkezi fizik tedavi servisine inme sonrası üst ekstre- mitede hareket kaybı tanısı ile başvuru yapan bireyler	Çift kör, randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	SG modülü ile yapılan terapi inmeli hastaların brunstrom motor-duyu evrelelendirmesi puanlarını ve yaşam kalitesini artırmaktadır.
AYŞE ÇELİK 2023	Yüksek lisans	Spinal anestezi ile opere edilen herni hastalarında işlem sırasında SG uygulamasının ağrı, kaygı ve yaşam bulgularına etkisinin belirlenmesi	Spinal anestezi ile opere edilen herni hastaları	Randomize kontrollü deney	Deney grubu=55 Kontrol grubu=55	Spinal anestezi ile opere edilen herni hastalarında SG gözlüğü kullanımı; ameliyathane ortamının gürültülü ve uyarıların fazla olduğu rahatsızlık verici ortamdan dikkatini başka yöne çekme yön- temi olarak kullanılıp; ağrı ve kaygıyı azalttığı, yaşam bulguları üzerine olumlu etkileri olduğu görüldü.
ESRA İBEK 2023	Yüksek lisans	Aktif kemoterapi alan kanser hastalarında SG uygulamasının port katetere iğne girişine bağlı ağrı, kaygı ve yaşamsal bul- gular üzerine etkisini belirlemek	Bursa Uludağ Üniversitesi Hastanesi ayakta kemoterapi ünitesi'nde 84 kanser hastası	Ön test-son test, paralel gruplu randomize kontrollü	Deney grubu=42 Müdahale grubu=42	Kanser hastalarında port katetere iğne giriş işlemi sürecinde SG uygulamasının ağrı ve kaygı düzeyini azalttığı belirlendi.
BARİŞ YILMAZ 2023	Yüksek lisans	SG gözlüğünün hemodiyaliz tedavisi sırasında hastaların yaşadığı ağrı üzerine etkisini belirlemek	Diyarbakır ilinde bulunan gazi yaşargil eğitim ve araştırma hastanesi nefroloji anabilim dalı diyaliz ünitesinde diyaliz te- davisı gören hastalar	Randomize kontrollü deney	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Araştırma bulgularında hemodiyaliz tedavisi sırasında SG gözlüğü uygulanmasının ağrı düzeyini azalttığı belirlendi

AYŞEGÜL SARIKÖSE 2023	Yüksek lisans	SG temelli gevşeme programının bronkoskopi uygulanacak hastalarda ağrı şiddetine, anksiyetenin fizyolojik belirtilerine ve hasta memnuniyetine etkisini belirlemek	Fırat Üniversitesi Hastanesi'nin göğüs hastalıkları servisi'nin bronkoskopi ünitesi'nde bronkoskopi olmak için başvuran, araştırma kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 70 hasta	Randomize kontrollü deney	Deney grubu=35 Kontrol grubu=35	SG gözlüğü ile yapılan gevşeme programı bronkoskopi yapılan hastalarda ağrı düzeyi, anksiyete şiddeti, diastolik kan basıncı, sistolik kan basıncı, kalp atım hızı ve solunum sayısını azalttığı, o2 saturasyonunu ise artırdığı belirlendi.
ELMAS MUTLUGÜNEŞ DÖNMEZ 2024	Doktora	Oyun tabanlı SG uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin histerektomi ameliyatı sonrası postoperatif bakım bilgi, beceri, memnuniyet ve öğrenmede kendine güvenlerine etkisini belirlemek	Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi üçüncü sınıfta okuyan hastalıklar ve hemşirelik bakımı 11 dersi kapsamında kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği konuları ile ilgili teorik bilgiyi edinmiş, kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği uygulamasında olan ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 84 öğrenci	Girişim kontrol gruplu deneysel	Deney grubu=42 Kontrol grubu=42	Geliştirilen oyun tabanlı SG uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin eğitim yöntemlerinden memnuniyet, öğrenmede kendine güven, histerektomi ameliyatı sonrası postoperatif bakım bilgi puanları ve bakımın yönetimi klinik beceri puanları üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır
NURBANU YAVUZ 2024	Yüksek lisans	Apendektomi ameliyatı geçirmiş olan 7-10 yaş aralığındaki çocukların ameliyat yeri yara pansumanı sırasında kullanılan SG gözlüğü ile video izletme uygulamasının ağrı ve anksiyete üzerine etkisini belirlemek	İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi çocuk cerrahi servisinde mart 2024-haziran 2024 tarihleri arasında apendektomi operasyonu olan 72 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=36 Kontrol grubu=36	Apendektomi pansumanı sırasında SG gözlüğü uygulamasının çocukların yaşadığı ağrı ve anksiyetenin azaltılmasında etkili olduğu belirlendi
HALE RUMEYSA SEÇER 2024	Yüksek lisans	Göğüs tüpü çıkarma işlemi sırasında SG uygulamasının ağrı, anksiyete ve konfor üzerine etkisini belirlemek	Atatürk Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi kalp-damar cerrahisi servisinde 82 hasta	Ön test- son test kontrol gruplu randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=42 Kontrol grubu=41	Araştırma bulgularında göğüs tüpü çıkarma işlemi sırasında SG uygulamasının ağrı ve anksiyete düzeyini önemli ölçüde azalttığı konfor düzeyini artırdığı sonucuna ulaşıldı.
DERYA ŞİMŞEKLİ 2024	Doktora	KOAH hastalarına SG gözlüğüyle uygulanan solunum egzersizlerinin dispne, anksiyete ve yaşam kalitesine etkisi belirlemek	Ardahan Devlet Hastanesi dahiliye polikliniğinde 72 KOAH hastası	Ön test son test randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=24 Kontrol grubu=24	SG gözlüğü ile uygulanan solunum egzersizlerinin MMRC dispne skoru ve HAD-A ile değerlendirilen anksiyete düzeyini istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşürdüğü ve yaşam kalitesini anlamlı şekilde artırdığı tespit edilmiştir.

SÜMEYRA KARAYILAN 2024	Yüksek lisans	7-14 yaş arası çocuklarda damar yolu açma işlemi sırasında oluşan ağrı algısını SG gözlüğü kullanılarak azaltmak	Gaziantep sani konu-koğlu uygulama ve araştırma hastanesi acil servis ve çocuk servisi ünitelerinde yatan 108 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=54 Kontrol grubu=54	SG gözlüğü ile video izletilmesinin çocuklarda damar yolu açılması sırasında hissedilen ağrıyı azalttığı, davranışlarını olumlu yönde etkileyerek işleme uyumunu artırdığı, nabız ve saturasyon değerleri üzerinde olumlu etki sağladığı belirlenmiştir.
GÖZDE ÖZ 2024	Yüksek lisans	Ayaktan kemoterapi alan kanser hastalarında kullanılan SG gözlüğünün anksiyete ve tedaviye uyuma etkisinin değerlendirilmesi	21 günde bir intravenöz kemoterapi tedavisi alan 30 hasta	Randomize kontrollü	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Ayaktan kemoterapi alan kanser hastalarında kullanılan SG gözlüğünün anksiyeteyi azaltıp tedaviye uyumu arttığı saptandı.
EMRE ŞAHİN 2024	Yüksek lisans	Yoğun bakımda tedavi gören hastalarda hemşirelik bakımı öncesi uygulanan SG uygulamasının ağrı ve konfor düzeyine etkisini belirlemek	İç hastalıkları biriminde yatmakta olan, 18-65 yaş arası olan, bilinci açık GKS 10 ve üzeri olan, duyma ve görme engeli olmayan, mekanik ventilasyon desteği bulunmayan 60 hasta	Randomize kontrollü	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	SG gözlüğü uygulaması sonrası hastaların ağrı düzeyinin azaldığı ve konfor düzeyinin arttığı saptandı.
ERKAN ŞAHİN 2024	Yüksek lisans	Ameliyat sonrası ağrı, uykusuzluk ve kaygının yönetiminde SG gözlüğünün etkisi belirlemek	Van ilindeki bir kamu hastanesinin ortopedi kliniğinde total diz artroplastisi ameliyatı olan 94 hasta	Randomize kontrollü	Deney grubu=52 Kontrol grubu=42	SG uygulaması uykü durumunda artma, kaygı ve ağrı düzeyini azalttığı bulunmuştur.
ECE KURT 2024	Doktora	ÜK eğitiminde kullanılan DGS, BTS ve SG yöntemlerinin hemşirelik öğrencilerinin beceri, memnuniyet ve kendine güven üzerine etkisini belirlemek	Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi 2022-2023 eğitim öğretim yılında hemşirelik Bölümü hemşirelik Esasları II dersini alan 180 birinci sınıf hemşirelik öğrencisinden	Randomize kontrollü	Deney grubu=104 Kontrol grubu=52	Hemşirelik eğitiminde, öğrencilerin düzeyine ve teknik olanaklara uygun simülasyon yöntemleri kullanılmalıdır; sanal gerçekliğin olmadığı durumlarda düşük gerçeklikli maketler etkili bir alternatif olup, SG ise motivasyon, memnuniyet ve öğrenme çıktılarına artırılmasında yararlıdır.
MÜMİN SAVAŞ 2024	Doktora	İlkokul öğrencilerinin SG gözlüğü ve ile verilen planlı davranış teorisi temelli eğitimin öğrencilerin el hijyeni davranışlarına etkisini belirlemek	Üç ilkokulda eğitim gören ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 195 öğrenci	Üç gruplu (iki deney, bir kontrol), ön test-son test desenli yarı deneysel	Deney grubu=65 Kontrol grubu=65	SG gözlüğü ile verilen eğitimin el hijyeni davranışının kazanılmasında etkili olduğu görülmektedir.

EDA ERSARİ ŞEN 2024	Yüksek lisans	Roy adaptasyon modeli temelli SG gözlüğü uygulamasının yaşlılarda uyum güçlüğü, yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş üzerine etkisini randomize kontrollü deneysel yöntem kullanarak belirlemek	Kocaeli ilinde bir huzurevindeki 50 yaşlı birey	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=25 Kontrol grubu=25	SG gözlüğü ile eğitim ve doğa videosu izletilen yaşlı bireylerin yaşlılığa uyum güçlüğü puanında istatistiksel olarak anlamlı azalma, yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş puanında istatistiksel olarak anlamlı artış gözlenmiştir.
HATİCE YAĞCI KARAMANLI 2024	Doktora	Multipl skleroz hastalarında SG teknolojisi kullanımının uyku kalitesi ve mental iyi oluş durumuna etkisinin değerlendirilmesi	Erzurum Şehir Hastanesine başvuru yapan multipl skleroz tanılı bireyler	Ön test-son test modeli randomize kontrollü	Deney grubu=21 Kontrol grubu=22	MS hastalarının uyku kalitesinin düşük olduğu olduğu, ön test puanlarına göre mental iyi oluş düzeyi arttıkça uyku kalitesinin de arttığı tespit edildi. Uygulama yapılan deney grubunda, 6 hafta sonunda mental iyi oluş düzeyinin ve uyku kalitesinin iyileştiği sonucuna varıldı.
EMİNE KURTAR 2024	Yüksek lisans	İntramüsküler enjeksiyon sırasında SG gözlüğü kullanımı ve manuel bası yönteminin çocuklardaki ağrı ve korku düzeyine etkisini değerlendirmek	Adana'da sağlık bakanlığına bağlı bir hastanenin çocuk acil servisine penisilin enjeksiyonu yaptırmaya gelen ve araştırma kriterlerini sağlayan 75 çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=50 Kontrol grubu=25	İntramüsküler enjeksiyon sırasında SG gözlüğü, çocuklarda ağrı düzeyini azaltmada etkili bulunmuştur. Korku düzeyi açısından gruplar arasında anlamlı fark saptanmamıştır. SG, çocuklarda ağrılı işlemler sırasında kullanılabilecek etkili bir non-farmakolojik yöntemdir.
SABRİYE GÜL 2024	Yüksek lisans	Açık kalp ameliyatı planlanan hastalarda SG gözlüğü ile doğa temelli video izletmenin cerrahi korku ve anksiyeteye etkisini incelemek	İstanbul'da bir kalp damar cerrahisi eğitim ve araştırma hastanesinde açık kalp ameliyatı planlanan 60 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Açık kalp ameliyatı planlanan hastalarda SG gözlüğü ile videoizletmenin hem cerrahi korkuyu hem de anksiyete düzeyini azalttığı belirlendi.
TUĞBA ÖZ 2024	Doktora	Günübirlik jinekolojik cerrahi işlem sırasında SG, müzik terapi ve stres topu uygulamalarının yaşam bulguları, ağrı, anksiyete ve hasta memnuniyeti üzerine etkisinin değerlendirilmesi	Sedasyonsuz günübirlik jinekolojik cerrahi işlem yapılan 200 kadın	Randomize kontrollü	Deney grubu=150 Kontrol grubu=50	Günübirlik jinekolojik cerrahi işlem sırasında dikkati başka yöne çekme yöntemlerinden olan SG, müzik terapi ve stres topu uygulamalarının anksiyete ve ağrıyı azaltmada etkili olduğu ve hasta memnuniyetini arttırdığı tespit edilmiştir.

HARUN ÜNAL 2024	Doktora	Koroner anjiyografi sırasında, SG ve müzik müdahalesinin hastaların kaygı, ağrı ve fizyolojik parametreleri üzerine olan etkilerini incelemek	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Van Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde 120 hasta	Randomize kontrollü ön test- son test kontrol-müdahale gruplu deneme	Deney grubu=80 Kontrol grubu=40	SG ve müzik müdahalesi, hastaların kaygı ve ağrı düzeyini ve fizyolojik parametre değerlerini olumlu yönde etkilediği ayrıca SG müdahalesinin, müzik uygulamasına göre kaygı düzeyini daha fazla düşürdüğü görüldü.
YUSUF BEŞİRİK 2024	Yüksek lisans	Hastalara total diz protezi ameliyatı sırasında uygulanan SG uygulamasının kaygı düzeyi ve yaşam bulguları üzerine etkisini belirlemek	Burdur Bucak Devlet Hastanesi'nde 70 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=35	Total diz protezi ameliyatı sırasında SG uygulamasının, hastaların yaşam bulgularının tamamını etkilemediği, sadece nabız sayısını düşürdüğü ve kaygı düzeylerini önemli ölçüde azalttığı bulunmuştur.
CEREN TUNÇ 2024	Yüksek lisans	Yoğun bakımda yatan KOAH hastalarında SG gözlüğü uygulamasının uyku kalitesi, anksiyete ve yaşam bulgularına etkisini belirlemek	Kayseri Devlet Hastanesi'nde 2. Ve 3.Basamak Genel YBÜ'de KOAH tanısı olan ve çalışma kriterlerine uyan 50 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=25 Kontrol grubu=25	SG gözlüğü uygulamasının uyku kalitesini arttırdığı, anksiyeteye etkisinin olmadığı, yaşam bulgularından diyastolik kan basıncı, sistolik kan basıncı, nabız hızı, solunum hızı, saturasyon ve vücut ısı değerlerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.
ZÜLAL KÜTÜK 2024	Yüksek lisans	Şok dalgaları ile taş kırma işlemi sırasında kullanılan SG uygulamasının ağrı şiddeti ve anksiyete düzeyine etkisini incelemek	72 gönüllü hasta	Ön test son test kontrol gruplu desende randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=36 Kontrol grubu=36	Eswl sırasında SG uygulamasının işleme bağlı oluşan ağrı şiddetini ve anksiyete düzeyini azalttığı belirlenmiştir.
SELÇUK ÖZTÜRK 2024	Doktora	Üretral yolla mesane kateterizasyonu esnasında SG gözlüğü ile video izletiminin ağrı ve anksiyete üzerine etkisini belirlemek	18-65 yaş aralığında-ki 80 birey	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=40 Kontrol grubu=40	SG ile video izletilmesinin üretral yolla mesane kateterizasyonu işlem sırasında hissedilen ağrıyı ve anksiyeteyi azalttığı belirlenmiştir.
SÜMEYYE BETÜL SÖNMEZ 2024	Yüksek lisans	Kadınlara yüz yüze ve SG yöntemleri kullanılarak verilen üreme sağlığı ve aile planlaması eğitimlerinin etkinliğinin karşılaştırılması	Bir aile sağlığı merkezine kayıtlı olmak üzere toplam 120 kadın	Üç grup, ön test-son test randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=80 Kontrol grubu=40	Kadınlara SG uygulaması kullanılarak verilen eğitimler yüz yüze ve kontrol grubuna göre üreme sağlığı ve aile planlaması bilgi ve tutumlarında artırıcı etkiye sahiptir.

ECEHAN BULUT 2024	Doktora	Hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda SG gözlüğü ve solunum egzersizlerinin oluşan semptomlar ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini değerlendirmek	Hemodiyaliz tedavisi alan 138 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=89 Kontrol grubu=49	Derin solunum egzersizi ve SG gözlüğü uygulamalarının hastaların yaşam kalitelerini olumlu yönde etkilediği saptandı. SG gözlüğü kullanan hastalarda ağzı kuruğu, göğüs ağrısı ve sinirli hissetme gibi semptomların daha az görüldüğü belirlendi.
ELA UNAY 2024	Yüksek lisans	Koroner anjiyografi işlemi öncesi SG uygulamasının kullanımının hastaların anksiyete düzeyleri ve vital bulgulara etkisini incelemek	SBÜ Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi kardiyo-loji servisine yatırılan ve koroner anjiyografi işlemi uygulanacak olan 18 yaş üzeri hastalar	Ön test son test kontrol gruplu müdahale	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Müdahale, koroner anjiyografi sonrası durumluk kaygısı ve sistolik kan basıncını azaltmıştır; diğer bulgular açısından gruplar arasında fark olmadığı belirlendi.
ARİF KOLAY 2024	Yüksek lisans	Pediyatrik temel yaşam desteğine (PTYD) yönelik bir SG simülasyonu geliştirmek ve geliştirilen sanal simülatörün hemşirelik öğrencilerinin PTYD becerileri üzerindeki etkisini değerlendirmek	Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören hemşirelik 3.sınıf 110 öğrencileriyle	Randomize kontrollü	Deney grubu=55 Kontrol grubu=55	SG tabanlı PTYD simülasyon uygulamasının, hemşirelik öğrencilerinin PTYD becerilerini geliştirmede, öğrenme memnuniyetlerini artırmada ve özgüven düzeylerini yükseltmede etkili bir eğitim aracı olduğunu gösterdi
RUKEN SEVEN 2024	Yüksek lisans	Pap smear işlemi esnasında uygulanan SG gözlüğünün anksiyete, ağrı ve hasta memnuniyetine etkisini belirlemek	Düzce Toplum Sağlığı Merkezi Kanser Erken Teşhis Tarama Ve Eğitim Merkezi'nde 60 Kadın	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	SG uygulamasının ağrı ve anksiyete seviyesini azaltarak memnuniyet seviyesini arttırdığı belirlenmiştir.
MELEK KAYA 2024	Doktora	Lomber dar kanal cerrahisi sonrası SG uygulamasının hastaların yaşam bulguları, ağrı ve konfor düzeylerine etkisini incelemek	İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi beyin cerrahi kliniğinde 84 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=42 Kontrol grubu=42	Lomber dar kanal cerrahisi sonrası SG uygulamasının vücut ısısı ve sistolik kan basıncı hariç yaşam bulgularını, ağrı ve konfor düzeylerini etkilemediği görüldü.

SEDA KIRHALI MERSİN 2024	Yüksek lisans	Ameliyat öncesi SG gözlüğü ile izletilen çizgi filmin 7-12 yaş grubundaki çocukların ağrı ve anksiyete düzeyine etkisini belirlemek	Uşak üniversitesi eğitim ve araştırma hastanesi kulak burun boğaz birimine tonsillektomi ve adenoidektomi cerrahisi için başvuran 7-12 yaş arasındaki çocuklar	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=51 Kontrol grubu=51	Sanal gözlük teknolojisi ile Shrek çizgi filmi izletilen deney grubundaki çocukların ağrı ve anksiyete puanlarını azaltmada etkili olmuştur. Araştırmada ameliyat öncesi, sonrası ve sekiz saat sonrası yaşam bulguları deney ve kontrol grubunda benzer ve normal sınırlarda bulunmuştur. Böylelikle sanal gözlükle izletilen Shrek çizgi filminin yaşam bulgularına bir etkisi tespit edilememiştir.
ESRA KILINÇ AKMAN 2024	Doktora	Kolonoskopi işlemi sırasında kullanılan SG gözlüğünün yaşam bulguları, ağrı ve anksiyete düzeyine etkisi belirlemek	Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu Şehir Hastanesinin endoskopi ünitesine kolonoskopi yaptırmak için başvuran ve araştırmaya alınma kriterlerine uyan 60 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Kolonoskopi sırasında kullanılan SG gözlüğü, hastalarda ağrı ve durumluk anksiyeteyi anlamlı düzeyde azaltmış, yaşam bulgularını etkilememiş ve hasta memnuniyetini artırmıştır. Bu yöntem, ağrılı ve invaziv işlemlerde etkili bir non-farmakolojik girişimdir.
EYŞAN HANZADE SAVAŞ 2024	Doktora	Biofeedback tabanlı SG oyununun pediatrik onkoloji hastalarında port kateter iğnesi yerleşimi sırasında oluşan ağrı, korku ve anksiyete düzeyine etkisini incelemek	6-12 yaşındaki 62 pediatrik onkoloji hastası ve anneleri	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=31 Kontrol grubu=31	Biovirtualped'in işleme bağlı ağrı, anksiyete ve korkuyu azalttığı, bakım memnuniyetini artırdığı ve ortalama solunum sayısını normal sınırlarda tutarak olumlu bir etki sağladığı tespit edildi.
SAFA YALÇIN 2025	Yüksek lisans	Koroner anjiyografi (KAG) öncesinde SG ile izletilen videonun hastanın anksiyete, konfor ve memnuniyeti üzerine etkilerini incelemek	KAG yapılan toplam 70 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=35 Kontrol grubu=35	Koroner anjiyografi öncesinde SG ile video izletimi, hastaların anksiyetesini ve ağrısını azaltmış, konfor ve memnuniyet düzeyini artırmıştır. SG, KAG uygulanan hastalarda etkili bir non-farmakolojik girişimdir.

BELİZ YEKELER KAHRAMAN 2025	Doktora	KOAH hastalarına SG gözlüğü destekli inhaler kullanma, solunum ve havayolunu temizleme egzersizleri uygulanarak hasta sonuçlarına etkisi	İstanbul da bulunan Şehir Hastanesi ve Eğitim Araştırma Hastanesinin Göğüs Hastalıkları Polikliniğinde KOAH hastaları	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=46 Kontrol grubu=23	SG gözlüğü ile uygulanan egzersizlerin solunum parametreleri ve CASIS değerini istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşürdüğü, yaşam kalitesi ve Inhaler Kullanma Becerisini anlamlı şekilde arttırdığı tespit edilmiştir.
DİLAN AKTEPE ÇOŞAR 2025	Doktora	SG temelli videoların hemodiyaliz hastalarında semptomlar, vital bulgular ve konfor üzerine etkisi belirlemek	54 hemodiyaliz hastası	Randomize kontrollü ön test-son test modeli deneysel	Deney grubu=25 Kontrol grubu=25 Pilot grup=4	SG temelli videolar ile diyaliz semptom indeksi ve konfor düzeyini anlamlı bir şekilde etkilediği tespit edildi. Hastaların diyaliz semptomlarını azalttığı ve konforlarını anlamlı şekilde arttırdığı tespit edildi. Vital bulgular üzerinde genel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı tespit edildi.
ZEYNEP MENTEŞ 2025	Yüksek lisans	Total diz protezi operasyonu sonrası SG tabanlı progresif gevşeme egzersizinin ameliyat sonrası ağrı ve kinezyofobiye etkisini incelemek	80 birey	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=40 Kontrol grubu=40	Total diz protezi operasyonu sonrası sürekli pasif hareket cihazı uygulanırken SG gözlüğü ile uygulaması yapılan progresif gevşeme egzersizinin ağrı ve kinezyofobiye azalttığı sonucuna ulaşıldı.
MEHMET ALİ ÇALIŞKAN 2025	Doktora	Oyun tabanlı SG telefon uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin intestinal stoma ve peristomal cilt bakımına ilişkin bilgi ve beceri düzeylerine etkisini belirlemek	104 öğrenci	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=52 Kontrol grubu=52	Oyun tabanlı SG telefon uygulamasının hemşirelik öğrencilerine verilen intestinal stoma ve peristomal cilt bakımı eğitimi geleneksel eğitim yöntemine göre daha etkili bir yöntem olduğu görülmüştür.
AYŞENUR AKKAYA GÜL 2025	Doktora	Primipar gebe kadınlara yönelik dijital emzirme müzesinde Metaverse ve SG destekli eğitimin annelerin emzirme bilgi düzeyi, öz-yeterliliği ve başarısına etkisini değerlendirmek	Türkiye'de üç hastanenin gebe okullarına üçüncü trimesterde ilk defa başvuran ve daha önce hiç emzirme deneyimi olmayan primipar gebeler	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=28 Kontrol grubu=25	Metaverse ve SG destekli emzirme eğitimi, primipar annelerde emzirme bilgi düzeyini, öz-yeterliliği ve emzirme başarısını anlamlı düzeyde artırmış, bu etki doğum sonrasında da korunmuştur.

BERCESTE KAHVECİ 2025	Yüksek lisans	SG gözlüğüyle ameliyathane turunun hastaların ameliyat öncesi anksiyete düzeyine etkisini belirlemek	Lomber disk hernisi ameliyatı planlanan hastalar oluşturdu. Araştırmanın örneklemini randomizasyon uygulanarak araştırmayı kabul eden ve araştırmaya dâhil edilme ölçütlerini karşılayan 58 birey	Randomize kontrollü	Deney grubu=29 Kontrol grubu=29	SG ile ameliyathane turunun hastaların ameliyat öncesi anksiyete düzeyine etkisinin incelenmesi için yapılan bu çalışma hastalarda ameliyat öncesi anksiyete düzeylerinin azaltılmasında etkili olduğu görüldü.
ZEHRA YANIK 2025	Yüksek lisans	Batın cerrahisi geçiren hastalarda pansuman değişimi sırasında SG gözlüğü ve stres topu uygulamasının ağrı, yaşam bulguları, kaygı, korku, memnuniyet ve konfor düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesi	Batın cerrahisi geçiren ve örnekleme alınma kriterlerine uyan SG gözlüğü grubu 52, stres topu grubu 52 ve kontrol grubu 52 olmak üzere toplam 156 hasta	Ön test- son test kontrol gruplu randomize deneysel	Deney grubu=104 Kontrol grubu=52	Batın cerrahisi geçiren hastalarda pansuman değişimi sırasında uygulanan SG gözlüğü ve stres topu, konfor düzeyini artırmış ve kaygıyı azaltmıştır. Ağrı, yaşam bulguları ve memnuniyet üzerinde anlamlı bir etki saptanmamış; SG grubunda korku düzeyi diğer gruplara göre daha yüksek bulunmuştur.
ŞAZAN ŞAHİN 2025	Yüksek lisans	İleri evre kanser hastalarında SG uygulamasının ağrı şiddeti ve hasta memnuniyetine etkisini değerlendirmek	Bir eğitim ve araştırma hastanesinin dahiliye kliniklerinde yatan dahil edilme kriterlerine uyan 54 hasta	Randomize kontrollü	Deney grubu=27 Kontrol grubu=27	İleri evre kanser hastalarında SG uygulamasının ağrı şiddetinin azaltılmasında ve tedavi memnuniyetinin artırılmasında etkili olduğu ve herhangi bir yan etki oluşturmadığı belirlendi.
AYŞE DENİZ 2025	Yüksek lisans	Sanal gerçekli temelli mahremiyet eğitiminin 4. Sınıf öğrencilerinin mahremiyet bilinci ve hayır diyebilme becerisi düzeylerine etkisini değerlendirmek	İldeki ilkokullarda öğrenim gören 4. Sınıf öğrencileri	Ön test/son test kontrol gruplu deneysel	Deney grubu= Kontrol grubu=	SG temelli mahremiyet eğitiminin, öğrencilerin mahremiyet bilinci ve hayır diyebilme becerisi düzeylerini artırdığı tespit edildi.
BURCU OPAK YÜCEL 2025	Doktora	Hastanın ameliyat sonrası kliniğe kabulüne yönelik oyun tabanlı SG öğrenme yönteminin hemşirelik öğrencilerinin öğrenme çıktıları üzerine etkisini belirlemek	Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde cerrahi hastalıkları hemşireliği dersi'ni almış ikinci sınıf hemşirelik öğrencileri	Paralel grup, randomize kontrollü	Deney grubu=39 Kontrol grubu=39	Oyun tabanlı SG uygulamalarının hemşirelik öğrencilerinin bilgi, beceri düzeylerini artırdığı saptanmıştır.
AŞKIN SELVİ 2025	Doktora	Hemşirelerin el hijyeni davranışlarını kazanmasına yönelik el hijyeni SG simülasyonu eğitimi geliştirilmesi, uygulanması ve el hijyeni uyumuna etkisinin değerlendirilmesi	Bir üniversite hastanesinin hemşireleri	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=34 Kontrol grubu=33	Geliştirilen el hijyeni SG simülasyon eğitiminin hemşirelerin el hijyenine ilişkin bilgi düzeyi, el yıkama davranışı ve el hijyeni uyum oranlarının artırılmasında etkili olduğu belirlenmiştir.

NURSEVİM AYDINGÜLÜ 2025	Doktora	SG gözlüğü ile üç boyutlu video izletiminin ve klasik el masajının, hastaların ameliyat öncesi yaşam bulguları, hasta memnuniyeti, ağrı ve anksiyete düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemek	Balcı hastanesi sağlık uygulama ve araştırma merkezi ameliyathanesinin preoperatif bekleme ünitesindeki hastalar	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=52 Kontrol grubu=26	El masajı ve SG uygulamalarının ameliyat öncesi dönemde hastaların anksiyetesini azalttığı ve hasta memnuniyetini artırdığı belirlenmiştir.
ALMİRA GÜRCAN 2025	Yüksek lisans	Plevrasına kateter takılacak olan hastalara uygulanan SG gözlüğünün ağrı, anksiyete ve vital parametrelere olan etkisini araştırmak	Aydın adnan menderes üniversitesi hastanesi göğüs cerrahi servisindeki hastalar	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=39 Kontrol grubu=39	Plevral kateter takılan bireylere uygulanan SG gözlüğünün bireyin ağrısını ve anksiyetesini azalttığı fakat vital parametrelerin gruplara göre anlamlı bir değişim göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.
SERHAT GÜLPINAR 2025	Doktora	Ayak masajı ve SG uygulamalarının hemodiyaliz semptomlarına ve konfor düzeyine etkisinin incelenmesi	Devlet hastanesi Hemodiyaliz Ünitesi'nde hemodiyaliz uygulanan hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=42 Kontrol grubu=21	Ayak masajı ve SG uygulamalarının hemodiyaliz tedavisi alan hastaların diyaliz semptomlarını azaltmak, SG uygulamalarının ise hastaların konfor düzeylerini artırmak için kullanılabileceği saptandı.
MERVE YİĞİT 2025	Yüksek lisans	Hemodiyaliz hastalarına uygulanan SG gözlüğünün, yaşamsal bulgular ve kaygı düzeyi üzerindeki etkileri saptamak	Böbrek yetmezliği tanısı alan hemodiyaliz hastaları	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=28 Kontrol grubu=28	Hemodiyaliz hastalarına uygulanan SG gözlüğünün; yaşamsal bulgular ve kaygı düzeyine olumlu yönde etkileri saptanmıştır
SERPİL ÇAĞLIYAN PAYAS 2025	Doktora	Cerrahi girişim geçirecek hastalara SG gözlüğü uygulaması ile yapılan ameliyathane ortamına ilişkin bilgilendirmenin, cerrahi girişim öncesi anksiyete ve cerrahi girişim sırası yaşam bulgularına etkisini araştırmak	Bir devlet hastanesinin genel cerrahi kliniği ve ameliyathane ünitesindeki hastalar	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=40 Kontrol grubu=40	Çalışma bulgularına göre SG gözlüğü ile yapılan bilgilendirmelerin müdahale grubunda ameliyat olacak hastaların cerrahi anksiyetelerini anlamlı şekilde düşürdüğü, fakat cerrahi girişim sırası yaşam bulguları üzerinde etkili olmadığı söylenebilir.
EMİNE ŞAHİN 2025	Yüksek lisans	Periferik damaryolu açılması sırasında kullanılan SG gözlüğü ve görsel- işitsel materyalin 7-12 yaş aralığındaki çocukların ağrı ve korku düzeylerine etkisini incelemek	Çocuk acil servisine başvuran ve damar yolu istemi olan 7-12 yaş grubu (n=84) çocuk	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=42 Kontrol grubu=42	Periferik damaryolu açma işlemi sırasında kullanılan SG gözlüğü yönteminin çocukların ağrı düzeyini azaltmada etkili bulunduğu, SG gözlüğü ve görsel-işitsel materyal yöntemlerinin çocukların korku düzeylerini azaltmada etkili olduğu bulunmuştur.

KADRİYE KELEŞ 2025	Yüksek lisans	Total diz protezi olan hastalara farklı zamanlarda uygulanan SG uygulamasının anksiyete ve derleme kalitesine etkisini belirlemek	Havza Devlet Hastanesi'nde Total Diz Protezi (TDP) ameliyatı olmuş 120 hasta	Tek kör randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=60 Kontrol grubu=60	SG uygulamasının ameliyat öncesi ve ameliyat sırasında uygulamasının kontrol grubuna göre anksiyete ve derleme kalitesine olumlu etkisinin olduğu belirlenmiştir.
FUNDA ÇAM 2025	Doktora	Kemoterapi alan kanser hastalarında kaygı yönetiminde, SG destekli meditasyon uygulamasının etkisini değerlendirmek	Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi ünitesinde tedavi gören yetişkin kanser hastaları	Üç gruplu randomize kontrollü deneysel tasarım	Deney grubu=58 Kontrol grubu=30	SG destekli meditasyon uygulamasının, kemoterapi sürecindeki kanser hastalarında durumluk kaygı düzeyini azaltmada hem standart bakım uygulamasına hem de doğa temalı video içeriği sunulan SG uygulamasına kıyasla daha etkili bir yöntem olduğu belirlendi.
İPEK TURHAN 2025	Doktora	SG gözlüğü ile primipar gebelere verilen emzirme eğitiminin emzirme öz yeterliliği ve emzirme başarısına etkisini belirlemek	Bir devlet hastanesinin kadın-doğum polikliniği'ne başvuran ve araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan toplamda 59 gebe	Randomize kontrollü tek kör deneysel	Deney=30 Kontrol=29	SG gözlüğü ile verilen emzirme eğitiminin kadınların emzirme öz yeterliliğini ve emzirme başarısını artırdığı belirlenmiştir.
BEKİR ERTUĞRUL 2025	Doktora	Hemşirelik öğrencilerinde SG temelli afete hazırlık eğitiminin afete hazırlık düzeyine etkisini belirlemek	Bir üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrenciler	Paralel grup randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=33 Kontrol grubu=34	SG temelli afete hazırlık eğitiminin standart eğitim yöntemlerine göre afete hazırlık düzeylerini geliştirmede etkili bir yöntem olduğu belirlenmiştir.
SEDAT DOĞAN 2025	Doktora	Diyabetik ayak pansumanı sırasında uygulanan SG müdahalesinin hastaların ağrı ve anksiyete düzeylerine etkisini değerlendirmek ve "Basitleştirilmiş 60 Saniyelik Diyabetik Ayak Tarama Ölçeği"nin Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirliği analiz etmektir.	Diyabetik hastalar	Metodolojik ve randomize kontrollü	Deney grubu=30 Kontrol grubu=30	Diyabetik ayak pansumanı sırasında uygulanan SG müdahalesi, hastaların ağrı ve anksiyete düzeylerini anlamlı olarak azaltmıştır.
ZEHRA GÜRSOY 2025	Doktora	Mesleki eğitim alan adölesanlara yönelik SG temelli verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin adölesanların iş kazası ile ramak kala olay yaşama durumu ve iş sağlığı okuryazarlığı düzeyine etkisini değerlendirmek	İki farklı mesleki eğitim merkezinde öğrenim gören motorlu araçlar teknolojisi alanına kayıtlı dahil edilme kriterlerini karşılayan 65 adölesan	Ön test-son test randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=34 Kontrol grubu=31	Mesleki eğitim alan adölesanlara yönelik iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin, SG simülasyonu temelli verilmesi; adölesanların iş sağlığı okuryazarlığı düzeyini arttırmada etkili bir yöntem olduğu belirlendi.

FATMA ÇELİK 2025	Yüksek lisans	Spinal anestezi uygulanan gebelerde sezaryen doğum sırasında SG uygulamasının doğum ağrısı, doğum kaygısı, doğum memnuniyeti, anne ve bebeğin bazı hemodinamik parametreleri üzerine etkinliğinin incelenmesi	Kadın doğum kliniğindeki 60 gebe	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=27 Kontrol grubu=28	SG teknolojisinin doğum sürecinde hemşirelik bakımı içerisinde yer alabilecek güvenli, etkili ve yenilikçi bir nonfarmakolojik müdahale aracı olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.
ÇAĞLAR ÇAĞLI 2025	Yüksek lisans	Spinal anestezi ile ameliyat olan hastaların cerrahi girişim sırasında yaşadıkları anksiyete ve ajitasyon durumları üzerine SG ve müzik dinletisinin etkisini belirlemek	Spinal anestezi ile ameliyat olan ve araştırma kriterlerine uyan 108 hasta	Randomize kontrollü deneysel	Deney grubu=72 Kontrol grubu=36	Deney grubuna uygulanan SG ve müzik dinletisi yöntemlerinin anksiyete ve ajitasyon seviyelerini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde azalttığı belirlenmiştir. Kontrol grubunda ise uygulama yapılmaması nedeniyle anksiyete ve ajitasyon durumlarının arttığı gözlemlenmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışma, Türkiye'de 2016–2025 yılları arasında hemşirelik alanında yürütülen ve SG müdahalesi içeren lisansüstü tezlerin eğilimlerini, uygulama alanlarını ve araştırma özelliklerini ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular, hemşirelik araştırmalarında SG kullanımının son yıllarda belirgin şekilde arttığını, çalışmaların ağırlıklı olarak cerrahi ve girişimsel işlemlere odaklandığını ve SG'nin çoğunlukla ağrı, anksiyete ve korku gibi psikolojik ve klinik belirtilerin yönetiminde kullanıldığını ve çoğunlukla etkili olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın dikkat çekici bulgularından biri, sanal gerçeklik kullanılan tez sayısının özellikle 2020 yılından sonra belirgin biçimde artması ve 2024 yılında en yüksek düzeye ulaşmasıdır. Bu durum, dünya genelinde sağlık hizmetlerinde dijital dönüşümün hız kazanması, sanal gerçeklik ekipmanlarının daha erişilebilir hale gelmesi ve COVID-19 pandemisi sonrasında teknoloji destekli bakım ve eğitim uygulamalarına olan ilginin artması ile açıklanabilir (Pallavicini ve ark., 2022). Son yıllarda yayınlanan sistematik derlemeler, sanal gerçeklik araştırmalarında uluslararası düzeyde de benzer bir büyüme eğilimi olduğunu göstermektedir. Özellikle sağlık hizmetlerinde ağrı yönetimi, hasta eğitimi ve klinik beceri öğretiminde SG uygulamalarının giderek daha fazla araştırıldığı bildirilmektedir (Smith ve ark., 2020). Bu sonuç, Türkiye'deki hemşirelik araştırmalarının küresel dijital sağlık eğilimleriyle paralel ilerlediğini göstermesi açısından önemlidir.

Çalışmada incelenen tezlerin yarısından fazlasının doktora düzeyinde yürütülmüş olması dikkat çekicidir. Sağlık teknolojilerinin geliştirilmesi ve

değerlendirilmesi genellikle daha karmaşık araştırma tasarımlarını, deneysel uygulamaları ve ileri düzey metodolojik yaklaşımları gerektirmektedir. Bu nedenle sanal gerçeklik uygulamalarının doktora tezlerinde daha fazla yer bulması beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte yüksek lisans tezlerinin oranının da oldukça yüksek olması, sanal gerçeklik teknolojilerine yönelik ilginin lisansüstü eğitimin tüm basamaklarına yayıldığını göstermektedir.

Anabilim dalları açısından değerlendirildiğinde, tezlerin en sık Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği (%28), Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği (%19) ve İç Hastalıkları Hemşireliği (%18) alanlarında yürütüldüğü görülmüştür. Bu bulgu, sanal gerçeklik teknolojilerinin en güçlü kanıt alanlarından birinin ağrı, korku ve anksiyete yönetimi olmasıyla ilişkilendirilebilir. Özellikle cerrahi girişimler ve invaziv işlemler sırasında hastaların yaşadığı psikolojik ve fizyolojik stres, hemşirelik bakımında farmakolojik olmayan destekleyici girişimlere duyulan gereksinimi artırmaktadır. Nitekim güncel meta-analizler, sanal gerçeklik uygulamalarının girişimsel işlemler sırasında ağrı, korku ve anksiyete düzeylerini azaltmada etkili olduğunu göstermektedir (Cáceres-Matos ve ark., 2024). Türkiye'deki tezlerin önemli bir bölümünün cerrahi alanlarda yoğunlaşması, uluslararası literatürdeki bu kanıt birikimi ile uyumlu görünmektedir. Sanal gerçeklik uygulamalarının nonfarmakolojik, düşük riskli ve işlem sırasında kolay uygulanabilir bir yöntem olması, bu müdahaleyi cerrahi bakım ortamları açısından elverişli hale getirebilir. Ayrıca girişim öncesi ve işlem sırasındaki etkilerin deney ve kontrol grupları arasında karşılaştırılabilmesi, sanal gerçeklik müdahalelerinin deneysel tez tasarımlarında kullanılmasını kolaylaştırmış olabilir.

Örneklem grupları incelendiğinde çalışmaların en sık cerrahi girişim uygulanan hastalar, sağlık bilimleri öğrencileri ve sağlık profesyonelleri ile çocuk ve ergenler üzerinde yürütüldüğü belirlenmiştir. Cerrahi hastaların ön planda olması, sanal gerçekliğin özellikle işlem kaynaklı ağrı ve anksiyete yönetiminde yaygın olarak kullanılmasından kaynaklanabilir. Çocuk ve ergenlerin sık araştırılan gruplar arasında yer alması da dikkat çekicidir. Çocuklarda dikkat dağıtma temelli sanal gerçeklik uygulamalarının ağrı ve korkuyu azaltmada etkili olduğuna ilişkin güçlü kanıtlar bulunmaktadır. Son yıllarda yayımlanan sistematik derleme ve meta-analizlerde, sanal gerçeklik uygulamalarının çocuklarda iğne ilişkili işlemler sırasında ağrı, korku ve anksiyeteyi anlamlı düzeyde azalttığı bildirilmiştir (Czech ve ark., 2021; Cáceres-Matos ve ark., 2024). Türkiye'de yürütülen tezlerde çocuk örneklemelerinin sıklıkla tercih edilmesi bu uluslararası eğilimle uyumludur. Buna karşılık yaşlı bireyler, ebeveynler ve sağlıklı bireyler üzerinde gerçekleştirilen tezlerin oldukça sınırlı olması dikkat çekmektedir. Özellikle yaşlı nüfusun giderek arttığı günümüzde, bilişsel rehabilitasyon, demans bakımı, düşme önleme ve sosyal izolasyonun azaltılması gibi alanlarda sanal gerçeklik uygulamalarının daha fazla araştırılması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmada en sık incelenen değişkenlerin psikolojik belirtiler (n=89) ve semptom/klinik bulgular (n=86) olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, sanal gerçekliğin temel etki mekanizmasının dikkat dağıtma, bilişsel yeniden yönlendirme ve çevresel immersiyon sağlaması ile açıklanabilir. Uluslararası çalışmalar da sanal gerçekliğin özellikle ağrı, anksiyete, korku ve stres gibi belirtiler üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Smith ve arkadaşlarının (2020) sistematik derlemesinde çalışmaların büyük bölümünde akut ağrı ve anksiyetenin değerlendirildiği bildirilmiştir. Benzer şekilde son yıllarda gerçekleştirilen sistematik derlemeler, sanal gerçekliğin özellikle ağrı ve anksiyete yönetiminde etkili bir tamamlayıcı girişim olarak öne çıktığını göstermektedir. Buna karşın yaşam kalitesi, iyi oluş, psikolojik dayanıklılık ve uzun dönem davranışsal sonuçlara odaklanan çalışmaların sınırlı olması, gelecekteki araştırmalar için önemli bir gelişim alanı oluşturmaktadır.

Sanal gerçeklik uygulamalarının en sık cerrahi ve girişimsel işlemler sırasında kullanılması da uluslararası literatürle uyumludur. Son yıllarda yayımlanan sistematik derlemelerde, sanal gerçekliğin özellikle invaziv işlemler sırasında dikkat dağıtma amacıyla kullanıldığı ve hasta deneyimini iyileştirdiği bildirilmektedir. Bununla birlikte bu çalışmada psikososyal müdahaleler ve kadın sağlığı uygulamalarının oldukça sınırlı düzeyde temsil edildiği görülmüştür. Oysa son yıllarda sanal gerçeklik; anksiyete bozuklukları, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, bağımlılık tedavisi ve psikososyal rehabilitasyon gibi alanlarda da giderek daha fazla kullanılmaktadır. Bu durum, Türkiye’de hemşirelik alanındaki sanal gerçeklik araştırmalarının büyük ölçüde girişimsel ve klinik süreçlere odaklandığını, ruh sağlığı hemşireliği ve toplum temelli uygulamalarda ise henüz yeterince yaygınlaşmadığını düşündürmektedir.

Çalışmada kullanılan sanal gerçeklik içeriklerinin çoğunlukla doğa manzaraları, gezi ve yürüyüş gibi distraksiyon temelli uygulamalardan oluşması dikkat çekici bir diğer bulgudur. Bu sonuç, Türkiye’deki araştırmaların büyük ölçüde dikkat dağıtma yaklaşımını benimsediğini göstermektedir. Distraksiyon temelli doğa, gezi, yürüyüş ve animasyon içeriklerinin daha sık tercih edilmesi; bu uygulamaların geliştirilmesinin görece düşük maliyetli olması, özel yazılım ya da karmaşık etkileşimli senaryolar gerektirmemesi ve farklı klinik gruplara kolayca uyarlanabilmesiyle açıklanabilir. Uluslararası literatürde ise son yıllarda daha etkileşimli ve immersif sanal gerçeklik uygulamalarına yönelim olduğu görülmektedir. Sanal ortamlar, özellikle hemşirelik eğitiminde öğrencilerin invaziv veya karmaşık becerileri standartlaştırılmış senaryolar içinde uygulamasına, hata yaparak öğrenmesine ve klinik uygulama öncesinde öz güven geliştirmesine olanak sağlayabilir (Gündoğdu ve Dikmen, 2017; Plotzky ve ark., 2021). Eğitim ve simülasyon temelli sanal gerçeklik uygulamalarındaki artış, hemşirelik eğitiminde hasta güvenliğini riske atmadan tekrarlanabilir beceri eğitimi sunma gereksinimiyle ilişkili olabilir. Benzer şekilde eğitim ve simülasyon temelli

içeriklerin bu çalışmada ikinci sırada yer alması (n=24), hemşirelik eğitiminde sanal gerçeklik kullanımının gelişmekte olduğuna işaret etmektedir. COVID-19 pandemisi sırasında yüz yüze klinik eğitime erişimin kısıtlanması da teknoloji destekli ve uzaktan uygulanabilir simülasyon yöntemlerine ilgiyi artırmış olabilir. Ancak mevcut bulgular, Türkiye'deki tezlerin önemli bir bölümünün halen pasif ve doğa, gezi ve yürüyüş gibi sanal ortamlardan oluşan distraksiyon (dikkat dağıtma) odaklı içeriklere dayandığını, daha yüksek etkileşim düzeyi sağlayan simülasyon ve terapötik uygulamaların ise sınırlı kaldığını göstermektedir (Keskin ve ark., 2021; Sarman ve ark., 2021).

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türkiye'de hemşirelik alanında yürütülen sanal gerçeklik tezlerinin son yıllarda önemli ölçüde arttığı ve uluslararası eğilimlerle büyük ölçüde paralellik gösterdiği söylenebilir. Bununla birlikte çalışmaların ağırlıklı olarak cerrahi ve girişimsel işlemlerde ağrı ve anksiyete yönetimine odaklandığı; yaşlı sağlığı, kronik hastalık yönetimi, toplum sağlığı, kadın sağlığı ve ruh sağlığı hemşireliği gibi alanlarda araştırma sayısının sınırlı kaldığı görülmektedir. Ayrıca sanal gerçeklik uygulamalarının çoğunlukla distraksiyon amaçlı kullanılması, gelecekte daha etkileşimli, terapötik ve hasta merkezli sanal gerçeklik senaryolarının geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu düşündürmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu doküman analizi çalışmasının sonuçları, Türkiye'de hemşirelik alanında sanal gerçeklik kullanılan lisansüstü tezlerin özellikle 2019 yılından itibaren artış eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Çalışmaların büyük bölümünün yüksek lisans düzeyinde yürütüldüğü ve en fazla Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı'nda gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Sanal gerçeklik uygulamalarının çoğunlukla cerrahi ve girişimsel işlemler sırasında hastaların anksiyete, korku ve ağrı gibi psikolojik ve fizyolojik belirtilerini azaltmak amacıyla etkili bir yöntem olarak kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, bazı örneklem gruplarında (yaşlılar, ebeveynler ve sağlıklı bireyler gibi) yapılan çalışmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda gelecekte yapılacak araştırmalarda sanal gerçeklik uygulamalarının sınırlı olarak kullanılan hasta grupları ve farklı klinik alanlarda kullanımını inceleyen çalışmaların artırılması önerilmektedir. Hemşirelik eğitiminde ve bakım süreçlerinde farklı değişkenlerin ele alındığı sanal gerçeklik temelli uygulamaların etkinliğini değerlendiren deneysel ve metanaliz çalışmalarının yapılması, bu teknolojinin hemşirelik uygulamalarına ve eğitime entegrasyonuna katkı sağlayabilir.

SONUÇLARIN ALANDA/UYGULAMADA KULLANIMI

Bu çalışmanın bulguları, hemşirelik alanında sanal gerçeklik uygulamalarının mevcut kullanım eğilimlerini ve araştırma boşluklarını ortaya koyarak, gelecekte planlanacak araştırmalara, lisansüstü tez çalışmalarına ve klinik uygulamalarda sanal gerçeklik temelli girişimlerin geliştirilmesine rehberlik edebilir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

Yazar Katkısı

Fikir: HİB(%90), ŞK(%10)

Kavram: ŞK(%50), HT(%10), HT(%10), HİB(%10)

Tasarım: ŞK(%50), HT(%30), HT(%10), HİB(%10)

Literatur Taraması: ŞK(%60), HT(%30), HT(%10)

Veri Toplanması: ŞK(%60), HT(%30), HT(%10)

Veri Analizi/ İşlenmesi: ŞK(%50), HT(%30), HT(%10)

Makalenin Yazımı: ŞK(%60), HT(%30), HT(%10)

Eleştirel İnceleme/Danışmanlık: HİB(%100)

Düzenleme: HİB(%100)

KAYNAKLAR

- Akalın, B., Veranyurt, Ü. (2022). Sağlık 4.0 ve sağlıkta yapay zekâ. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, 4(1), 57–64.
- Akkaya Gül, A. (2025). *Dijital emzirme müzesinde metaverse ve sanal gerçeklik destekli eğitimin annelerin emzirme bilgi düzeyi, öz-yeterliliği ve başarısına etkisi* (Tez No. 955147) [Doktora tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aktepe Coşar, D. (2025). *Hemodiyaliz hastalarında sanal gerçeklik temelli videoların semptomlar, vital bulgular ve konfor üzerine etkisinin belirlenmesi* (Tez No. 942026) [Doktora tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Altınok Ersoy, N. (2022). *Hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda sanal gerçeklik oyun uygulaması ve otojenik gevşemenin kaşıntı, anksiyete ve dermatolojik yaşam kalitesi üzerine etkisinin belirlenmesi* (Tez No. 737105) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aslan, K. (2023). *Sanal gerçeklik temelli gevşeme programının endoskopi uygulanacak hastalarda ağrı şiddetine, anksiyete düzeyine ve hasta memnuniyetine etkisi* (Tez No. 799500) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Atalay Üstündaş, B. (2022). *Çocuklarda periferik intravenöz kateter uygulamasına bağlı gelişen anksiyete, korku ve ağrının azaltılmasında sanal gerçeklik ve lokal soğuk uygulama-vibrasyon yöntemlerinin etkisi* (Tez No. 744361) [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ay, E. (2023). *KOAH hastalarında sanal gerçeklik ile yaptırılan solunum ve öksürük egzersizlerinin öz etkililik ve yaşam kalitesine etkisi* (Tez No. 779543) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, A. İ. (2018). *Çocuklarda sanal gerçeklik gözlüğü kullanımının kan alma işlemi sırasında oluşan ağrıyı azaltmaya etkisi* (Tez No. 496909) [Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, M. A. (2023). *İnmeli hastaların evde bakımında sanal gerçeklik uygulaması ile yapılan ayna terapisinin motor-duyu kazanımları ve yaşam kalitesine etkisi* (Tez No. 802875) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın Doğan, R. (2021). *Fetal gelişimin öğretiminde sanal gerçeklik uygulamasının geliştirilmesi ve kullanılması* (Tez No. 689826) [Doktora tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydingülü, N. (2025). *Preoperatif alanda oluşturulan sanal gerçeklik ortamı ile el masajının hasta sonuçlarına etkisi* (Tez No. 945399) [Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Beşirik, Y. (2024). *Total diz protezi ameliyatı olacak hastalara ameliyat sırasında sanal gerçeklik uygulamasının kaygı düzeyi ve yaşam bulguları üzerine etkisi* (Tez No. 852678) [Yüksek lisans tezi, KTO Karatay Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bıyık Bayram, Ş. (2017). *Oyun tabanlı sanal gerçeklik uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin trakeostomi bakımını öğrenmelerine etkisi* (Tez No. 496812) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Böyük, M. (2022). *Sanal gerçeklik ile doğumda yolculuk: Ağrı, anksiyete ve doğum algısı* (Tez No. 782706) [Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bradley, P. (2006). The history of simulation in medical education and possible future directions. *Medical Education*, 40(3), 254–262. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02394.x>
- Bulut, E. (2024). *Hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda sanal gerçeklik gözlüğü ve solunum egzersiz uygulamalarının oluşan semptomlar ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi* (Tez No. 907943) [Doktora tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Burkay, Ö. F. (2021). *Çocuklarda pansuman işlemi sırasında oluşan korku, anksiyete ve ağrıyı azaltmada sanal gerçeklik gözlüğünün etkisi* (Tez No. 691916) [Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Buyan, N. (2023). *Cerrahi girişim geçirecek çocukların ebeveynlerine sanal gerçeklik gözlüğü ile ameliyathane ortamına ilişkin yapılan bilgilendirmenin anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 853784) [Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Buztepe, S. (2022). *Lomber disk hernisi olan bireylere sanal gerçeklik gözlüğüyle yaptırılan egzersizin ağrı, günlük yaşam aktiviteleri ve yaşam kalitesine etkisi* (Tez No. 766305) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bütüner, R., Özdemir, E. (2020). Sanal gerçeklik teknolojisi ile eğitimde devamlılığın sağlanması: Covid-19 salgınında karantinedeki öğrenciler. *Journal of Information Systems and Management Research*, 3(2), 1–6.

- Cáceres-Matos, R., Castillo-García, M., Magni, E., Pabón-Carrasco, M. (2024). Effectiveness of Virtual Reality for Managing Pain, Fear, and Anxiety in Children and Adolescents Undergoing Needle-Related Procedures: Systematic Review with Meta-Analysis. *Nursing reports* (Pavia, Italy), 14(3), 2456-2484. <https://doi.org/10.3390/nursrep14030182>
- Can, M. (2022). *Çocuklarda periferik intravenöz kateterizasyon girişimi sırasında ven görüntüleme cihazı ve sanal gerçeklik yönteminin kateter girişim başarısı, işlemle ilişkili duygusal görünüm, ağrı, korku ve anksiyeteye etkisi* (Tez No. 805018) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Caner, N. (2020). *Sanal gerçeklik gözlüğü ve akıllı telefon oyun uygulamasının 7-13 yaş grubu çocuklarda preoperatif anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 650564) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Cant, R. P., Cooper, S. J. (2010). Simulation-based learning in nurse education: Systematic review. *Journal of Advanced Nursing*, 66(1), 3-15. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2009.05240.x>
- Çağlı, Ç. (2025). *Spinal anestezi uygulanan hastalarda sanal gerçeklik ve müzik dinletisinin anksiyete ile ajitasyon durumlarına etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 915494) [Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çağlıyan Payas, S. (2025). *Sanal gerçeklik gözlüğü ile ameliyathane ortamına ilişkin yapılan bilgilendirmenin hastaların anksiyete düzeyi ve yaşam bulgularına etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 970188) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çakır Bayrak, E. (2022). *Anatomi modeline ilişkin sanal gerçeklik teknolojisi kullanan hemşirelerin deneyimlerinin incelenmesi* (Tez No. 760041) [Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çalışkan, M. A. (2025). *Oyun tabanlı sanal gerçeklik telefon uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin intestinal stoma ve peristomal cilt bakımına ilişkin bilgi ve becerilerine etkisi* (Tez No. 948545) [Doktora tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çam, F. (2025). *Kemoterapi alan kanser hastalarında kaygı yönetiminde sanal gerçeklik meditasyonunun etkisi: Randomize kontrollü bir çalışma* (Tez No. 947722) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çelik, A. (2023). *Spinal anestezi ile opere edilen herni hastalarında işlem sırasında sanal gerçeklik uygulamasının ağrı, kaygı ve yaşam bulgularına etkisi* (Tez No. 817372) [Yüksek lisans tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çelik, F. (2025). *Spinal anestezi uygulanan gebelerde sezaryen doğum sırasında sanal gerçeklik uygulamasının etkinliğinin değerlendirilmesi* (Tez No. 960644) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çevik Aktura, S. (2021). *Tip 2 diyabetli hastalarda sanal gerçeklik ve buz uygulamasının kendi kendine enjeksiyon korkusu, ağrı ve kaygı düzeyi üzerine etkisi* (Tez No. 683322) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çoban, M. A. (2023). *Yetişkinlerde kan alma sırasında sanal gerçeklik gözlüğü kullanımının ağrı ve kaygı üzerine etkisi* (Tez No. 820595) [Yüksek lisans tezi, KTO Karatay Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Czech, O., Wrzeciono, A., Rutkowska, A., Guzik, A., Kiper, P., & Rutkowski, S. (2021). Virtual Reality Interventions for Needle-Related Procedural Pain, Fear and Anxiety-A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of Clinical Medicine*, 10(15), 3248. <https://doi.org/10.3390/jcm10153248>
- Dayan, A. ve İnçe, S. (2021). Hemşirelik eğitiminde sanal gerçeklik teknolojisinin kullanımı. Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu, 3: Pandemi Sürecinde Eğitimi İyileştirme Yaklaşımları.
- Deniz, A. (2025). *Sanal gerçeklik uygulaması ile verilen mahremiyet eğitiminin çocukların mahremiyet bilinci ve hayır diyebilme becerilerine etkisi* (Tez No. 948283) [Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dertli, S. (2023). *Karaciğer nakli olan çocuklarda pansuman değişimi sırasında oluşan ağrı, anksiyete, korku ve fizyolojik parametreler üzerine sanal gerçeklik gözlüğü uygulamasının etkisi* (Tez No. 835468) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dikici, A. (2023). *Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersi öğrencilerinin terapötik iletişim beceri düzeylerine sanal gerçeklik uygulamasının etkisi* (Tez No. 842527) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Doğan, S. (2023). *Sanal gerçeklik teknolojisi ile verilen ventrogluteal enjeksiyon eğitiminin öğrencilerin bilgi, beceri, motivasyon ve kaygı düzeylerine etkisi: Randomize kontrollü bir çalışma* (Tez No. 821111) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Doğan, S. (2025). *Dişabetik ayak pansumanı sırasında sanal gerçeklik uygulamasının ağrı ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 940491) [Doktora tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Doğan Yılmaz, E. (2021). *Sanal gerçeklik gözlüğünün kolonoskopi yapılan hastalarda yaşamsal bulgular ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 686754) [Doktora tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Erol Akar, T. (2022). *Açık kalp cerrahisi öncesi hastalarda sanal gerçeklik gözlük kullanımının cerrahi korku ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 844364) [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ersarı Şen, E. (2024). *Roy adaptasyon modeli temelli sanal gerçeklik gözlüğü uygulamasının yaşlılarda uyum gücünü, yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş üzerine etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 868370) [Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ertuğrul, B. (2025). *Hemşirelik öğrencilerine verilen sanal gerçeklik tabanlı afet eğitiminin afete hazırlanışına etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 937436) [Doktora tezi, Başkent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Genç, H. (2021). *Transrektal prostat biyopsisi işlemi sırasında sanal gerçeklik gözlüğü ve stres topu uygulanmasının ağrı ve yaşam bulgularına etkisi* (Tez No. 658194) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Göksu, F. (2017). *Çocuklarda venöz kan alımı sırasında kullanılan sanal gerçeklik gözlüğünün hissedilen ağrı üzerine etkisi* (Tez No. 455052) [Yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gökçe, E. (2022). *Koronar anjiyografi yapılan hastaların kateter çekimi sürecinde, sanal gerçeklik ve akupresür uygulamalarının ağrı, anksiyete, vital bulgular ve konfor üzerine etkisi* (Tez No. 775040) [Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Görücü, R. (2023). *Yanıklı hasta bakımında sanal gerçeklik ve müziğin ağrı, anksiyete ve ağrı anksiyetesi üzerine etkisi* (Tez No. 840885) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gül, S. (2024). *Açık kalp ameliyatı planlanan hastalarda sanal gerçeklik gözlüğü ile doğa temelli video izletmenin cerrahi korku ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 904358) [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gülpınar, S. (2025). *Ayak masajı ve sanal gerçeklik uygulamalarının hemodiyaliz semptomlarına ve konfor düzeyine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 919312) [Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Günaydın, Ç. (2021). *Yanık pansumanı sırasında sanal gerçeklik gözlüğü uygulamasının ağrı üzerine etkisi* (Tez No. 719463) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güneş, H. (2021). *Total diz protezi ameliyatı öncesi sanal gerçeklik uygulamasının ağrı, kaygı ve yaşam bulgularına etkisi* (Tez No. 688451) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gündoğdu, H., & Dikmen, Y. (2017). Hemşirelik eğitiminde simülasyon: Sanal gerçeklik ve haptik sistemler. *Journal of Human Rhythm*, 3(4), 173-176.
- Güngör, D. (2021). *Yoğun bakım hemşirelerinde sanal gerçeklik gözlüğü kullanımının tükenmişlik düzeyine etkisi* (Tez No. 701603) [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güngör, S. (2023). *Sanal gerçeklik gözlüğü kullanılarak yapılan senaryo tabanlı üç boyutlu videolu eğitimin hemşirelik öğrencilerinin cerrahi el yıkama ve steril giyinme becerisi üzerine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 816782) [Doktora tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürçan, A. (2025). *Plevraya kateter takılması sırasında sanal gerçeklik uygulamasının hastanın ağrı, anksiyete ve vital parametrelerine etkisi* (Tez No. 930308) [Yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürsoy, Z. (2025). *Sanal gerçeklik temelli iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin mesleki eğitim alan adölesanlarda iş kazası ve iş sağlığı okuryazarlığı üzerine etkisi* (Tez No. 973528) [Doktora tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Hajesaeeel-Gohari, S., Sarpourian, F., Shafiei, E. (2021). Virtual reality applications to assist pregnant women: A scoping review. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 21(1), 249. <https://doi.org/10.1186/s12884-021-03725-5>
- Hua, Y., Qiu, R., Yao, W., Zhang, Q., Chen, X. (2015). The effect of virtual reality distraction on pain relief during dressing changes in children with chronic wounds on lower limbs. *Pain Management Nursing*, 16(5), 685-691. <https://doi.org/10.1016/j.pmn.2015.03.001>

- İbek, E. (2023). *Sanal gerçeklik uygulamasının port kateter iğne girişine bağlı ağrı, kaygı ve yaşamsal bulgular üzerine etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 809487) [Yüksek lisans tezi, İzmir Bakırçay Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- İcat, M. (2023). *Lokal anestezi ile acil cerrahi girişim sırasında uygulanan sanal gerçeklik gözlüğünün hastaların anksiyetesi üzerine etkisi* (Tez No. 806250) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kahveci, B. (2025). *Sanal gerçeklikle ameliyathane turunun hastaların ameliyat öncesi anksiyete düzeyine etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 948314) [Yüksek lisans tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kaplan, B. (2020). *Çocuklarda damar yolu açma işlemi sırasında oluşan ağrıyı azaltmada sanal gerçeklik gözlüğünün etkisi* (Tez No. 617939) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karacan, E. (2022). *Gebelik döneminde ve doğum eyleminde yapılan nefes egzersizlerinin ve sanal gerçeklik uygulamalarının doğum ağrısı, doğum süresi ve doğum memnuniyet düzeyi üzerine etkisi* (Tez No. 735704) [Doktora tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karaman, D. (2016). *Meme biyopsisi sırasında sanal gerçeklik uygulamasının ağrı ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 435708) [Yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karaman, D. (2020). *Sanal gerçeklik ile izletilen farklı görüntülerin flebotomi işlemi sırasında algılanan ağrı ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 702201) [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karayılan, S. (2024). *Çocuklarda damar yolu açma işlemi sırasında kullanılan sanal gerçeklik gözlüğünün ağrı algısına etkisi* (Tez No. 861968) [Yüksek lisans tezi, Sanko Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karol, T. (2023). *Çocuklarda venöz kateter takılması sırasında sanal gerçeklik gözlüğü ve Buzzy uygulamasının ağrı, korku ve anksiyete yönetimine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 827083) [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kaya, Ç. (2022). *Çocuklarda atel uygulaması sırasında kullanılan sanal gerçeklik gözlüğünün ağrı ve kaygı düzeyine etkisi* (Tez No. 725310) [Yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kaya, M. (2024). *Lomber dar kanal cerrahisi sonrası sanal gerçeklik uygulamasının hastaların yaşam bulguları, ağrı ve konfor düzeylerine etkisi* (Tez No. 857344) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Keleş, K. (2025). *Total diz protezi olan hastalara farklı zamanlarda uygulanan sanal gerçeklik uygulamasının anksiyete ve derlenme kalitesine etkisi* (Tez No. 951099) [Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Keskin, E., Buldur, E., Bal, Yılmaz, H. (2021). *Pediyatrik Hastalarda Ağrı Yönetiminde Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Etkinliği: Sistematik Derleme. Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 96-106. <https://izlik.org/JA63XR83BS>
- Kılıç, Ü. (2022). *Çocuklarda yanık pansumanı sırasında kullanılan sanal gerçeklik gözlüğünün hissedilen ağrı, anksiyete ve korkuya etkisi* (Tez No. 767267) [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kılınç Akman, E. (2024). *Kolonoskopi işlemi sırasında kullanılan sanal gerçeklik gözlüğünün yaşam bulguları, ağrı ve anksiyete düzeyine etkisi* (Tez No. 887541) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kırbaş, Z. Ö. (2021). *Okul aşırı uygulamalarında sanal gerçeklik gözlüğü kullanımının çocukların korku ve kaygı düzeylerine etkisinin değerlendirilmesi* (Tez No. 725823) [Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kırhallı Mersin, S. (2024). *Tonsillektomi ve adenoidektomi ameliyatı olacak çocuklara ameliyat öncesi sanal gerçeklik gözlüğü ile izletilen çizgi filmin ameliyat sonrası çocuklarda ağrı ve anksiyete düzeyine etkisi* (Tez No. 926946) [Yüksek lisans tezi, İzmir Tınaztepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kızıl, H. (2021). *Nazogastrik tüp uygulama öğretiminde haptik etkileşimli sanal gerçeklik ve bilgisayar temelli simülasyon teknolojilerinin öğrencilerin başarı ve kaygı düzeylerine etkisi* (Tez No. 702566) [Doktora tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kolay, A. (2024). *Geliştirilen bir sanal gerçeklik uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin pediatrik temel yaşam desteği becerileri üzerine etkisi* (Tez No. 924528) [Yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Korkmaz, E. (2022). *Kemik iliği aspirasyon ve biyopsi işlemi sırasında yaşanan anksiyete ve ağrı üzerine sanal gerçeklik ile video izletiminin etkisi* (Tez No. 764550) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kozan, M. (2023). *Sanal gerçeklik ile verilen eğitimin hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlık ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeyi üzerine etkisi* (Tez No. 861051) [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kurban, B. (2022). *6-12 yaş arası çocuklarda aşı enjeksiyonu sırasında uygulanan sanal gerçeklik gözlüğünün ağrı ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 725209) [Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kurt, E. (2024). *Üriner kateterizasyon eğitiminde kullanılan sanal gerçeklik simülasyonu, bilgisayar temelli simülasyon ve düşük gerçeklikli simülasyon yöntemlerinin hemşirelik öğrencilerinde beceri, memnuniyet ve özgüven üzerine etkisi* (Tez No. 926813) [Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kurtar, E. (2024). *Intramüsküler enjeksiyon sırasında sanal gerçeklik gözlüğü kullanımı ve manuel bası yönteminin çocuklardaki ağrı ve korku düzeyine etkisi* (Tez No. 876776) [Yüksek lisans tezi, Biruni Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kütük, Z. (2024). *Şok dalgaları ile taş kırma işleminde sanal gerçeklik uygulamasının ağrı ve anksiyete düzeyine etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 872559) [Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Luo, H., Cao, C., Zhong, J., Chen, J., Cen, Y. (2019). Adjunctive virtual reality for procedural pain management of burn patients during dressing change or physical therapy: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Wound Repair and Regeneration*, 27(1), 90–101. <https://doi.org/10.1111/wrr.12692>
- Menteş, Z. (2025). *Total diz protezi sonrası sanal gerçeklik tabanlı gevşeme egzersizinin ameliyat sonrası ağrı ve kinezyofobiye etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 947565) [Yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Mutlugüneş Dönmez, E. (2024). *Hemşirelik öğrencilerinin histerektomiye yönelik postoperatif bakım becerilerinin geliştirilmesinde oyun tabanlı sanal gerçeklik uygulamasının etkisi* (Tez No. 888259) [Doktora tezi, Ege Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Nas, İ. (2023). *Endoskopi sırasında kullanılan sanal gerçeklik uygulamasının ağrı, anksiyete ve yaşam bulguları üzerine etkisi: Bir karma yöntem çalışması* (Tez No. 841310) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Okutan, Ş. (2021). *Laparoskopik abdominal cerrahi sonrası sanal gerçeklik uygulaması ve müziğin hastaların yaşam bulguları, ağrı ve konforu üzerine etkisi* (Tez No. 657813) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Opak Yücel, B. (2025). *Hastanın ameliyat sonrası kliniğe kabulüne yönelik oyun tabanlı sanal gerçeklik öğrenme yönteminin hemşirelik öğrencilerinin öğrenme çıktıları üzerine etkisi* (Tez No. 936416) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Oruç, M. (2023). *Travay sürecinde sanal gerçeklik gözlüğünün gebelerde doğum korkusu, doğum süresi ve non-stres testi sonuçlarına etkisi: Randomize kontrollü tek körlü çalışma* (Tez No. 797753) [Doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Öskan, D. S. (2022). *Laparoskopik cerrahi geçirecek hastalara sanal gerçeklik (VR) ile verilen eğitimin hastaların yaşam bulgularına, ağrı ve anksiyetelerine etkisi* (Tez No. 645859) [Yüksek lisans tezi, Sanko Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Öz, G. (2024). *Ayaktan iyileşme alan kanser hastalıklarında kullanılan sanal gerçeklik bağlantısının anksiyete ve tedavi dağılma etkisinin değerlendirilmesi* (Tez No. 867469) [Yüksek lisans tezi, Fenerbahçe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Öz, T. (2024). *Günübirlik jinekolojik cerrahi işlem sırasında sanal gerçeklik, müzik terapi ve stres topu uygulamasının ağrı ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 861129) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özdağ, S. (2021). *İlk defa kemoterapi alan kanser hastalarında sanal gerçeklik gözlüğünün vital bulgular ve durumluluk kaygı düzeyine etkisi* (Tez No. 729060) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Öztürk, S. (2024). *Üretral yolla mesane kateterizasyonu esnasında sanal gerçeklik gözlüğü ile video izletiminin ağrı ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 893666) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Pallavicini, F., Pepe, A., Clerici, M., Mantovani, F. (2022). Virtual Reality Applications in Medicine During the COVID-19 Pandemic: Systematic Review. *JMIR serious games*, 10(4), e35000. <https://doi.org/10.2196/35000>

- Plotzky, C., Lindwedel, U., Sorber, M., Loessl, B., König, P., Kunze, C., Kugler, C., Meng, M. (2021). Virtual reality simulations in nurse education: A systematic mapping review. *Nurse Education Today*, 101, 104868. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.104868>
- Sağlam, B. (2023). *Çocuklarda ekokardiyografi işlemi sırasında kullanılan sanal gerçeklik gözlüğünün anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 820610) [Yüksek lisans tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sarıköse, A. (2023). *Sanal gerçeklik temelli gevşeme programının bronkoskopi uygulanacak hastalarda ağrı şiddetine, anksiyete düzeyine ve hasta memnuniyetine etkisi* (Tez No. 807646) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sarman, A., Sarman, E., Tuncay, S. (2021). Hemşirelikte Sanal Gerçeklik Kullanılarak Yapılan ve YÖK Tez'de Yayımlanan Lisansüstü Tezlerin Niceliksel ve İçerik Açısından İncelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sağlık Dergisi*, 2(2), 71-82. <https://izlik.org/JA99PT73GR>
- Savaş, E. H. (2024). *Biofeedback tabanlı sanal gerçeklik oyununun pediatrik onkoloji hastalarında port iğnesi yerleşimi sırasında oluşan ağrı, korku ve anksiyete düzeyine etkisi* (Tez No. 864513) [Doktora tezi, Koç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Savaş, M. (2024). *Sanal gerçeklik gözlüğü ile verilen planlı davranış teorisi temelli eğitimin öğrencilerin el hijyeni davranışlarına etkisi* (Tez No. 880970) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Seçer, H. R. (2024). *Göğüs tüpü çıkarma işlemi sırasında sanal gerçeklik uygulamasının ağrı, anksiyete ve konfora etkisi* (Tez No. 884616) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Selvi, A. (2025). *El hijyeni eğitimi sanal gerçeklik simülasyonu geliştirilmesi ve etkililiğinin değerlendirilmesi: Hemşirelikte hizmetçi eğitim örneği* (Tez No. 937979) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Serin, Z. S. (2022). *Periferik intravenöz kateter uygulamasında termomekanik stimülasyon ve sanal gerçeklik gözlüğünün ağrı ve hasta memnuniyetine etkisi* (Tez No. 754653) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Seven, R. (2024). *Pap smear işlemi esnasında uygulanan sanal gerçeklik gözlüğünün anksiyete, ağrı ve hasta memnuniyetine etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 905056) [Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Seyis Sibal, N. (2023). *Ürodinami işlemi sırasında sanal gerçeklik gözlüğü kullanımının anksiyeteye etkisi* (Tez No. 847223) [Yüksek lisans tezi, Avrasya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Skrable, L., Fitzsimons, V. (2014). Simulation in associate degree nursing education: A literature review. *Teaching and Learning in Nursing*, 9, 120-125. <https://doi.org/10.1016/j.teln.2014.03.001>
- Smith, V., Warty, R. R., Sursas, J. A., Payne, O., Nair, A., Krishnan, S., da Silva Costa, F., Wallace, E. M., Vollenhoven, B. (2020). The Effectiveness of Virtual Reality in Managing Acute Pain and Anxiety for Medical Inpatients: Systematic Review. *Journal of medical Internet research*, 22(11), e17980. <https://doi.org/10.2196/17980>
- Soylu, A. (2023). *Perkütan koroner girişim yapılan hastalarda sanal gerçeklik gözlüğü ve buz uygulamasının femoral sheath çekimi esnasındaki ağrı düzeyine etkisi* (Tez No. 829286) [Yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sönmez, S. B. (2024). *Üreme sağlığı ve aile planlaması eğitiminde farklı bir yöntem: Sanal gerçeklik uygulaması* (Tez No. 884575) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, E. (2024). *Total diz artroplastisi ameliyatı olan hastalarda sanal gerçeklik gözlüğünün ağrı, kaygı ve uykuya etkisi* (Tez No. 870544) [Yüksek lisans tezi, Işstinye Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, E. (2024). *Yoğun bakım hastalarında sanal gerçeklik gözlüğü kullanımının bakım sonrasında ağrı ve konfor düzeyine etkisi* (Tez No. 863769) [Yüksek lisans tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, E. (2025). *Periferik damaryolu açılması sırasında kullanılan görsel-işitsel materyal ve sanal gerçeklik gözlüğünün çocukların ağrı ve korkularına etkisi* (Tez No. 985626) [Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, Ş. (2025). *İleri evre kanser hastalarında sanal gerçeklik uygulamasının ağrı ve hasta memnuniyeti üzerine etkisi* (Tez No. 952073) [Yüksek lisans tezi, İzmir Bakırçay Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Şen, H. (2020). *Arteriovenöz fistül kanülasyon işlemi sırasında uygulanan sanal gerçeklik gözlüğünün ağrı ve hasta memnuniyetine etkisi* (Tez No. 624833) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Şimşekli, D. (2024). *KOAH hastalarına sanal gerçeklik gözlüğüyle uygulanan solunum egzersizlerinin dispne, anksiyete ve yaşam kalitesine etkisi* (Tez No. 870329) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tashjian, V. C., Mosadeghi, S., Howard, A. R., Lopez, M., Dupuy, T., Reid, M., ... Spiegel, B. (2017). Virtual reality for management of pain in hospitalized patients: Results of a controlled trial. *JMIR Mental Health*, 4(1), e9. <https://doi.org/10.2196/mental.7387>
- Toraman, R. L. (2022). *Transrektal prostat biyopsisi sırasında sanal gerçeklik gözlüğü uygulanmasının ağrı, anksiyete ve hasta memnuniyeti üzerine etkisi: Randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 742419) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Toru, F. (2018). *Meme kanserli hastalarda kemoterapi tedavisi sırasında uygulanan sanal gerçeklik gözlüğünün anksiyete ve hasta memnuniyetine etkisi* (Tez No. 514744) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tunç, C. (2024). *Yoğun bakımda yatan KOAH hastalarında sanal gerçeklik gözlüğü uygulamasının uyku kalitesi, anksiyete ve yaşam bulgularına etkisi* (Tez No. 897325) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Turakhia, M. P., Desai, S. A., Harrington, R. A. (2016). The outlook of digital health for cardiovascular medicine: Challenges but also extraordinary opportunities. *JAMA Cardiology*, 1(7), 743–744. <https://doi.org/10.1001/jamacardio.2016.1956>
- Turan, F. D. (2020). *Sanal gerçeklik teknolojisi ile hazırlanmış epileptik nöbet yönetimi eğitim programının ebeveynlerin nöbet yönetimine etkisi* (Tez No. 621347) [Doktora tezi, Akdeniz Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Turgut, A. (2021). *Çocukların ameliyat sürecinde sanal gerçeklik uygulamasının anksiyete, ağrı ve aile memnuniyeti üzerine etkisi* (Tez No. 661224) [Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Turhan, İ. (2025). *Sanal gerçeklik teknolojisi ile hazırlanmış antenatal emzirme eğitiminin primipar annelerin emzirme öz yeterliliği ve emzirme başarısına etkisi* (Tez No. 963191) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Türk, A. (2023). *Sanal gerçeklik ile bütünleştirilmiş Roy Adaptasyon Modeli temelli hemşirelik uygulamalarının gençlerde sosyal kaygı düzeyine etkisi* (Tez No. 832990) [Doktora tezi, Ege Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tüfenk, N. (2021). *Çocuklarda kan alma işlemi sırasında kaleidoskop ve sanal gerçeklik gözlüğü uygulamasının ağrı ve korku üzerine etkisi* (Tez No. 687421) [Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Unay, E. (2024). *Koroner anjiyografi işlemi öncesi sanal gerçeklik uygulamasının hastaların anksiyete düzeyleri ve fizyolojik parametrelerine etkisi* (Tez No. 947560) [Yüksek lisans tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Uslu, A. (2023). *Adjuvan kemoterapi alan meme kanserli kadınlarda sanal gerçeklik gözlük uygulamasının anksiyete ve yorgunluğa etkisi: Ön test-son test randomize kontrollü çalışma* (Tez No. 778292) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ünal, H. (2024). *Koroner anjiyografi sırasında hastaların kaygı, ağrı ve fizyolojik parametreleri üzerine dikkat dağıtıcı müdahaleler: Sanal gerçeklik ve müziğin etkisi* (Tez No. 915713) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ünver, G. (2021). *Romatoid artritli bireylerde sanal gerçeklik uygulamasının ağrı, depresyon ve uyku kalitesi üzerine etkisi* (Tez No. 693723) [Doktora tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yağcı Karamanlı, H. (2024). *Multipl skleroz hastalarında sanal gerçeklik teknolojisi kullanımının uyku kalitesi ve mental iyi oluş durumuna etkisinin değerlendirilmesi* (Tez No. 913556) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yalçın, S. (2025). *Koroner anjiyografi öncesinde sanal gerçeklik ile video izletiminin anksiyete, konfor ve hasta memnuniyetine etkisi* (Tez No. 964353) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yanık, Z. (2025). *Batin cerrahi geçiren hastalarda pansuman değişimi sırasında sanal gerçeklik gözlüğü ve stres topu uygulamasının ağrı, yaşam bulguları, kaygı, korku, memnuniyet ve konfor düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 972787) [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Yavuz, N. (2024). *Çocuklarda apendektomi pansumanı sırasında sanal gerçeklik uygulamasının ağrı ve anksiyete üzerine etkisi* (Tez No. 892860) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yekeler Kahraman, B. (2025). *Kronik obstrüktif akciğer hastalarında sanal gerçeklik gözlüğü ile desteklenmiş hasta eğitim programının hasta sonuçlarına etkisi* (Tez No. 972435) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldız, H. (2019). *Hemşirelik öğrencilerinin psikomotor beceri eğitiminde sanal gerçeklik teknolojisinin etkisi* (Tez No. 659106) [Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yiğit, M. (2024). *Hemodiyaliz hastalarına uygulanan sanal gerçeklik gözlüğünün yaşamsal bulgular ve kaygı düzeyine etkisi* (Tez No. 914899) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yılmaz, B. (2023). *Hemodiyaliz tedavisi sırasında sanal gerçeklik gözlüğünün ağrı üzerine etkisi* (Tez No. 820663) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yılmaz, B. (2023). *Tiroid-paratiroid cerrahisi sonrası ağrı yönetimi, konfor ve memnuniyetin sağlanmasında sanal gerçeklik kullanımı* (Tez No. 844873) [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.